

**WJIKSUE'L TPLUTAQNN MENAQAJ
EKINUA'TEKEMKL WJIT KTAQAMKUKWEWAQ AQ
PI'TAWKEWAQ**

**Public Legal
Information**
Association of NL

www.publiclegalinfo.com

WJIKSUE'L TPLUTAQNN MENAQAJ EKINUA'TEKEMKL WJIT KTAQAMKUKAWAQ AQ PI'TAWKEWAQ

Pekayik Tplutaqney Ekinua'tekemk Mawio'mi Wjit Ktaqamkukewaq Aq Pi'tawkewaq (PTEMWKP) na pisuiw elukewa'tijik aq ekinua'mua'tijik Ktaqamkukewaq aq Pi'tawkewaq wjit tplutaqne'l. Ika'tuek ekinua'tekemk aq elukowkit msit wen kwlaman aji-naqamasi-msntaq koqqwaja'taqn.

Ajipjutmek ta'n wen ekitik ula wi'katikn wja'tutew ekinua'taqn wjit wjiksue'l tplutaqnn, ta'n tel-wekasimkl Ktaqamkuk aq Pi'tawk. Kisi-sa'se'w-wikasikl wjiksue'l tplutaqnn ta'n pilua'tu'tijl koqqwaja'taqnn aq tepkatikl tela'tekemkl wjit newtukwa'lukwet wen aq wjiksukl. **Ekinua'taqn etek ula wi'katikn mu kisite'tasinuk tli-ksua'tasiktn nkutey nike' apoqnmasuti teplutekemkewey-iktuk, pasik na iknmask ta'n teli-iloqaptmumkl tplutaqnn. Ktu' wsku'tmn ta'n ki'l telitpien, ajipjutmek tlewistunew nuji-aknutmewinu ta'n maliaptikl wjiksue'l tplutaqnn.**

PTEMWKP ketu' kinua'tekejik wjit ta'n teli-sulieweya'lukwi'tij Koqqwaja'taqney Mtmo'taqnewo'kuom Kanataewey kwlaman kisi-lukwatmi'tij, ewi'kmi'tij aq teli-iknmuetu'tij ula wi'katikn. PTEMWKP elp ketu' kinua'tekejik ta'n wela'lukwi'tijik pukwelkik pilue'k wenik ta'n apoqntimi'tis ekitmi'tij aq il-wi'kmi'tij ula wi'katikn. Wela'luksiekik msit wen ta'n kisi-apoqntik ula wi'katikn. Ula wi'katikn weja'tasik amskweseweyek aq ta'puewey tewa'tumk wi'katikn teluisik "Wjiksue'l Tplutaqnn Ekinua'tekemkl Wjit E'pjjik Ktaqamkuk Aq Pi'tawk." Na wi'katiknek weja'tu'tijek wskwijinu'k ula saqamawewa'ki ekinua'taqnek te'sipunqekl wjit wjiksue'l tplutaqnn. Ajipjutmek ula piley, "Wjiksue'l Tplutaqnn Menaqaj Ekinua'tekemkl Wjit Ktaqamkukewaq Aq Pi'tawkewaq" elp tli-wli-kinua'tekekritew.

Kristen O'Keefe,
Nikanus

Copyright PLIAN 2008

ISBN 978-1-894829-64-9

Kisi-kiwaski-wi'kmi'tij Mi'kmaq-iktuk Elizabeth Paul aq Barbara Sylliboy

ULA ETEKL WESKU'TASIKL

Ta'n Wjiksue'l Tplutaqne'l Etlis-ilsutasikl Ktaqamkuk aq Pi'tawk.....	3
Wjiksue'l Koqqwaja'taqne'l Mtmo'taqne'l.....	4
Tplutaqney Apoqnmasuti.....	7
Malie'wimk.....	8
Sa'se'wa'tumk Wisun	9
Wjiksue'l Kisakutmamkewe'l	11
Puna'ltimk	13
Wen Maliamataq Mijua'ji'jk aq Ta'n Tel-mittukwaluj	15
Wuniskamijue'l Koqqwaja'taqne'l.....	17
Ta'n Tel-naskwa'tatimk Wutmo'taquinuow.....	18
Malie'wijik wenik wutmo'taquinuow L'nue'katik.....	20
Ta'n Mijua'ji'jk Teli-Apankitualsewut.....	21
Apankituewey Wjit Wen Wikma'jl	25
Tel-Tetapua'tumk Apankituewey	27
Toqnasimk.....	29
Kisikweniknewey.....	31
Wjiksuk'key Ewlo'tasimk	33
Ewlo'tasijik Kisna Mu Menaqajewi Maliaptasi'k Mijua'ji'jk	35
Ewlo'tasultijik Kisna Mu Menaqaj Maliamuksi'k Kisiku'k	38
Mawuktmumk Wjiksuk'key Tplutaqney.....	39
Resource List.....	40

TA'N WJIKSUE'L TPLUTAQNE'L ETLI-ILSUTASIKL KTAQAMKUK AQ PI'TAWK

Ktaqamkuk aq Pi'tawk Wjiksue'l Tplutaqne'l etli-ilsutasikl Saqamawewa'kikewey kiswa Mawi-espe'k Etlil-Isutekemkewey etl tetapuaiaq ta'n tett tleyawi'tij ta'n wenik etl-lukowujik aq ta'n koqoey wesku'tasik. Wejynu'kwalsiek ika'tunen ekinua'taqn apoqnmakunew wenik ta'n tujiw mekenmi'tij teken ilsutekemkewey ewe'wmnew . Na'sik ajiptumek wenik ta'n mu awmsa kejitu'tik ta'n tett tl-maliaptiten wtmo'taquinow, tlewistu'tinew nuji-aknutmewinu'l ta'n maliaptmilij wjiksue'l tplutaqnn. Piskwa'tu'n wi'katikn se'k ilsutekemkewey kaqi-pawo'tew tel-lukowuksimk.

Kitk Mawi-espe'k aq Saqamawa'kikewey ilsutekemkewe'l Ktaqamkuk aq Pi'tawk maliaptmi'titl wjiksue'l koqoe'l wjit ta'n wen mesnajik mijua'ji'jk, aq tel-mittukwaluj mijua'ji'jk aq ta'n teli-apankitmumk wjit mijua'ji'jk aq ta'n wen tepqatmoqsiq. Na'sik, Mawi-espe'k Etlil-Isutekemkewey pasik kisi-maliaptik puna'ltimkewey aq ta'n teli-tpi'ketumk koqoey toqi-alsutmumk. Aq elp pasik Mawi-espe'k Etlil-Isutekemkewey kisi-kiwaska'toq koqoey kisutkis puna'luemkewey-iktuk wjit ta'n wen mesnajik mijua'ji'jk aq teli-apankitmumk. Saqamawewa'kikewey Ilsutekemkewey mu kisi-kiwaska'tukl ula koqoe'l kisutasikl Mawi-espe'k Etlil-Isutekemkewey

Mawikwaq Wjiksuey Ilsutekemkewey (MWI)

Mawikwaq Wjiksuey Ilsutekemkewey na wettaqne'wasik Mawi-espe'k Etlil-Isutekemkewey Ktaqamkuk aq Pi'tawk. Maliaptmi'titl wjiksue'l mtmo'taqne'l St, John's kjiikane'kati, Mount Pearl aq ne'kaw wjipenuk mi'soqo Terra Nova Park. (wiaqiw kwesawe'k Bonavista)

Mawikwaq Wjiksuey Ilsutekemkewey etek 21 King's Bridge Road, St. John's. Mawi-espe'k Etlil-Isutekemkewey nuji-ilsuteket wejiyet Grand Bank elp maliaptikl mtmo'taqne'l wjit Mawikwaq Wjiksuey Ilsutekemkewey. Nuji-ilsuteket koqqwaji-ika'toq ilsutekemkewey Clarendville, weji-wasoqatetasiq Grand Bank. Wjiksue'l mtmo'taqne'l, wejiaql kwesawe'k Bonavista aq tke'snuk mi'soqo Terra Nova Park aq wjipenuk mi'soqo Whitbourne, maliaptasikl tujiw.

Katu mimajuinu'k ta'n wikultijik piamiw ta'n we'kwi-lukutijik Mawikwaq Wjiksuey Ilsutekemkewey?

Etl tetapuaiaq ta'n tplutaqne'l mtmo'taqnn wesku'tasikl, wjiksue'l tplutaqne'l ewekasultijik ta'n wikultijik piamiw we'kwi-lukutijik Mawikwaq Wjiksuey Ilsutekemkewey nuta'tij l'ta'new saqamawewa'kikewey kiswa Mawi-espe'k Etlil-Isutekemkewey etek ta'n wikulti'tij aq ta'n tepkatik maliaptmi'titl mtmo'taqne'l ta'n eyim'tij. Ki's app mikuite'tmuk pasik Mawi-espe'k Etlil-Isutekemkewey kisi-maliaptitew puna'ltimk aq ta'n teli-tpi'ketumk toqi-alsutmumk koqoey.

Ilsutekemkewe'l mtmo'taqne'l ika'tumkl piluey tli'suti ta'n mu Aklasi'e'wi'simk

Wen nuta'j ilsutekemkewe'l mtmo'taqne'l aq/kiswa wi'katiknn piluey tli'suti ta'n mu Aklasi'e'wi'simk, telimulek kinua'tu tepkatik ilsutekemkewey pipanikesin koqoey mtmo'taqney kiswa wi'katiknn ala'tu'tijl.

WJIKSUE'L KOQQWAJA'TAQNE'L MTMO'TAQNE'L

Wjiksue'l Koqqwaja'taqne'l Mtmo'taqne'l (WKM) a'jela'tu'tijl mtmo'taqne'l apoqnmuinew wjiksuk maliaptmnew teli-tepkisa'timk kiswa puna'ltimk. Wettaqne'wasijik kitk Mawi-espe'k (ilsutaqney-mawa'tasikl wjiksukl) aq saqamawewa'kie'l ilsutaqne'l Ktaqamkuk aq Pi'tawk.

Wjiksue'l Koqqwaja'taqne'l Mtmo'taqne'l (WKM) tmk maliaptmuaj mijua'ji'jk tel-nuta'tij aq ketmoqjenk kisa'matultimk ke'sk mna'q wiaqa'tummit ilsutaqney. Ta'n tel-kisa'matimk wejiaq ta'n tujiw wenik pem-lukowujik etlewistu'titl na'tuenl mekwaye'k eymlilj kwilmi'tij ta'n tli-maliaptitaq Wjiksuk'key tplutaqney mtmo'taqnmuew.

Wjiksue'l Koqqwaja'taqne'l Mtmo'taqne'l (WKM) a'jela'tu'tijl ula etek mtmo'taqne'l:

- Wesua'tumkl Mtmo'taqne'l – iloqaptmumk ta'n koqoey nuta'q
- ekinu'mujik wunijanultijik wjit wjiksue'l tplutaqnn aq teli-maliama'jij'jk kisi-tepkisa'timk
- ta'n teli-ila'matimk ta'n tujiw wesku'tasikl ta'n wen mesnajik mijua'ji'jk, tel-mittukwaluj mijua'ji'jk, ta'n teli-apankitmumk wjit mijua'ji'jk aq wen tepqatmoqsip
- aknutmamk wjit wen newtukwa'lukwet kiswa mawaknutmamk wjit mijua'ji'jk aq wnki'kuaq ta'n tel nuta'q
- il-lukwatmumk kisite'taqn wjit teli-apankitasik wjit mijua'ji'jk

Wjiksue'l Koqqwaja'taqne'l Mtmo'taqne'l (WKM) mu a'jela'tukl mtmo'taqne'l wjit teli-naska'watumk koqoey alsutmumk kiswa teli-ikaluj mijua'ji'jk.

Wjiksue'l Koqqwaja'taqne'l Mtmo'taqne'l (WKM) mu a'jela'tu'tik tplutaqney ekinu'lsuti. Ajipjulujik wenik wjimsnmnew tplutaqney ekinu'lsuti.

Ta'n teli-msnmn Wjiksue'l Koqqwaja'taqne'l Mtmo'taqne'l (WKM)

Etekl tapu'kl tela'tekemkewe'l ta'n teli-msnmumk apoqnmasuti Wjiksue'l Koqqwaja'taqne'l Mtmo'taqne'l (WKM) kelutumk apoqnmasuti, kiswa etawen ilsutekemkewe'y-iktuk apoqnmuksin.

Kelutumk apoqnmasuti

Ta'n tujiw kitk pem-lukowujik ketu' il-aknutmajik toqo mu wiaqa'tu'tik ilsutekemkewe'y kisi-msntaq il-aknutmamkewe'y mtmo'taqney pasik kelutmi'tij apoqnmasuti. Kitk pem-lukowujik amuj elukwatmi'tij aq ewi'kmi'tij wtuismual wi'katikn teluek kelutmi'tij apoqnmasuti aq elkitmi'tij mawi wejuowk etek Wjiksue'l Koqqwaja'taqne'l Mtmo'taqne'l (WKM). Epukjik elp kisi-klutesk apoqnmasuti nasa'sin aq elien Tplutaqney Ilsutekemkewe'l Ktaqamkuk aq Pi'tawk.

(<http://www.court.nl/cal>)

Etawen Ilsutekemkewe'y-iktuk apoqnmasuti-

Ta'n tujiw elien ilsutekemkewe'y etawen ta'n teli-apankitmumk wjit mijua'ji'jk kiswa wen tepqatmoqsip apankituln, ta'n wen mesnajik mijua'ji'jk kiswa tel-mittukwaluj mijua'ji'jk – wi'katikn apu'kwete'n Wjiksue'l Koqqwaja'taqne'l Mtmo'taqne'l (WKM) wjit apoqnmasuti. Ne'wt Wjiksue'l Koqqwaja'taqne'l Mtmo'taqne'l (WKM) mesnmi'tij wi'katikn, ta'n wenik pem-lukowujik kinua'tuaten kwلمان kisituten amskwesewey mawteskatimk wjit e'tasiw weni. (wesua'tumkl mtmo'taqne'l)

Wesua'lut wen il-aknutma'timk na keknu'e'k maw-aknutma'timk Wjiksuk'key Koqqwaja'taqney nata'suteket.

Ula etekl koqoe'l wesku'tasital ta'n tujiw wen wesua'luj.

1. Ta'n teli-maliama'jij'jk sa'q aq nike'.
2. Ta'n teli-apankitmumk wjit mijua'ji'jk.
3. Ta'n teli-apankitmumk wen

tepqatmoqsip.

4. Iloqaptasikl weltajikoqne'l koqoe'l.
5. Ta'n tel-klultijik mijua'ji'jk wnki'kuaq.
6. Ta'n tel-wiaqa'luj pilue'k lukowinu'k wiaqiw nutewistoq.
7. Koqoey me' mna'q kisa'mati'tik mijua'ji'jk wnki'kuaq.
8. Pekaji-wsku'tasik koqoey e'tasiw wen sespite'tk.
9. Wesku'tasikl kisite'tasikl koqoe'l wjit ta'n tel-kisa'matimk.
10. Koqoe'l pilue'l nuta'ql wsku'tasiktn.

Kisa'tumk wesua'luj, kitk pem-lukowujik ekinua'tujik ta'n tla'sitew tel-kisa'matimkewey.

Ekinua'taqn wjit mijua'ji'jk wnki'kuaq siawa'tumk.

Wjiksue'l Koqqwaja'taqne'l Mtmo'taqne'l ika'tu'tij ekinua'taqn wjit mijua'ji'jk wnki'kuaq teli-pkijiaq si'st ajiaql, teluisik "Tepkisa'timk... Toqi-Maliamujiik Mijua'ji'jk". Ula ekinua'taqney apoqnmuajik mijua'ji'jk wnki'kuaq menaqaj ankite'tmnew tel-tepkisa'ti'tij aq ta'n tli-maliaprita q koqoey nuta'q kisite'tmnew aq koqoey me' pema'mati'tij. Apoqnmuajik mijua'ji'jk wnki'kuaq kisite'tmnew koqoey ta'n maw-kluk wjit wunijanaq.

Ula siawa'tumk amujpa wesua'tu'tij msit mijua'ji'jk wnki'kuaq ta'n pem-lukowujik Wjiksue'key Ilsutekemkewey-iktuk. Mijua'ji'jk wnki'kuaq kisi-wsua'taq ula siawa'tumk ke'sk mna'q elta'mk ilsutekemkewey-iktuk.

Koqoey wesku'tasik "Tepkisa'timk... Toqi-maliamujiik Mijua'ji'jk". Wiaqtekl.

- Ta'n tepkisa'timk teli-ankaptmi'tij mijua'ji'jk aq elp wnki'kuaq tel-nemitu'tij.
  - Wjiksue'key Tplutaqney ekinua'taqn
  - Koqoey apoqnmua'q iknmueto'q
- Wjiksue'l Koqqwaja'taqne'l Mtmo'taqne'l
- Ta'n telikwet mijua'ji'jk wesku'tasikl
  - Kina'matnewey wjit tel-klultimk
  - Pilue'k wenik nike' toqa'ma'tij wesku'tasik.

Mijua'ji'jk kitk wunki'kuk ma' kisi-toqila'ti'k ula siawa'tumkl. Ula siawa'tumkl

etliaql Wjiksue'l Koqqwaja'taqne'l Mtmo'taqne'l mtmo'taqnewo'kuoml msit tami saqamawewa'kik. Mu awtinuk elien ula siawa'tumkl. Mu wiaqtenuk ta'n etlin'sipulitaaq mijua'ji'jk. Mijua'ji'jk mu kisi-lta'qik mita ula na pasik wjit wnki'kuaq.

Etek kisi-wasoqitetasik ula siawa'tumk wjit mijua'ji'jk wnki'kuaq mu kisi-lta'qik ta'n tujiw ika'tasikl ula siawa'tumkl.

Ta'n tel-kisa'matimk

Ta'n tel-kisa'matimk na etek kwlaman kisi-maliaptasikl tela'matimkl teplutekemkewey. Ke'sk mna'q ela'tasinuk ilsutekemkewey. Maw-aknutma'timk na newte'jk ewekasik ta'n tel-kisa'matimk, aq tela'sik ta'n tujiw tapusijik wenik ta'n ala'tu'tij na'tukoqoey mu kisa'mati'k ela'tijik nujimuetl etlewistu'ti'tij kwilmi'tij ta'n tel-kisa'matitaaq. Ta'n tujiw na tela'sik koqoey na wenik ala'tu'tij alsusuti kisa'matulitnew aq kaqi maliaptmnew tela'matuliti'tij ke'sk mna'q elianuk ilsutekemkewey -iktuk.

Wjiksue'l Koqqwaja'taqne'l Mtmo'taqne'l ika'toq maw-aknutma'timk wjit:

- Ta'n wen mesnajik mijua'ji'jk
- Ta'n tel-mittukwaluj mijua'ji'jk
- Ta'n teli-apankitmumk wjit wen tepqatmoqsip
- Ta'n teli-apankitmumk wjit wen tepqatmoqsip

Ta'n Tel-kisa'matimk wiaqtekl:

1. Maw-aknutma'timkik ta'n wenik pema'matijik aq nujimuet tela'sik ta'n tujiw weltajike'k telo'tu'tij.
2. Nujimuet asua'sijik wenik pema'matijik. Kitk tepkisi-wulteskua'titl nujimuetl.
3. Ila'matimk mattaqa'taqn--iktuk. Ta'n tujiw amasqaltijik ta'n wenik pema'ma'tijik, na nujimuet kisi-tlewistu'titaq mattaqa'taqn-iktuk newte'jilitl kisa kitk.

Ka'qi'sk Ta'n Tel-Kisa'matimk, nujimuet eyk:

- Weji-msnajik kitk pema'matijil.
- Kisite'tk ta'n tla'sitew ta'n tel-kisa'matimk
- Apoqntik kis-wi'tasiktn ta'n koqoey kitk

- telte'tmi'tij nuta'q maliaptasiktn
- Apoqntik mawaknutmamk siawa'siktn
- Apoqntik aknutma'timk
- Apoqnmua'jik wenik kisi'te'tmnew aq ilaptnmnew ta'n koqoey tla'sitew
- Apoqnmua'jik wenik kisa'matinew

Mu awtinuk wjit ta'n tel-kisa'matimk ta'n tujiw wesku'tasik ta'n wen mesnajik mijua'ji'jk, ta'n tel-mittukwaluj mijua'ji'j aq apankitmumk wjit mijua'ji'jk aq wen tepqatmoqsip.

Mijua'ji'jk aq wnki'kuaq weliaqmuew maw tmk ika'tumk aq ankite'tmumk ta'n tujiw iloqaptasik ta'n tujiw meknmumk ta'n tl-maliaptiten ta'n tel-kisa'matimk.

Kisi-jukwa'latal wen nutewistulitl ta'n tel-kisa'matimk, kitk wulte'tmi'tij aq nujimuet tlite'tk ma' pilua'sinuk ta'n telpukuimk. Nutewistoaq wtlukwaqn apoqntm ta'n tel-ila'matimk koqoe'l wesku'tasikl. Nujimuet wejiet Wjiksue'l Koqqwaja'taqne'l Mtmoe'taqne'l - mu na elukewaqi pema'matiliji aq mu kisi-iknmuaq wenl apoqnmuasuti tplutaqney.

Talitpiatew ne'wt kaqi-maliaptmumk ta'n tel-kisa'matimk?

Elmiaq kisa'matimk, nujimuet iknmuaatq ekinua'taqn ta'n tel-maliaptiten kisa'matimk. Ta'n wenik kisa'matultijik ajipjulujik wji-msnmnew apoqnmuasuti tplutaqney wjit msit kisa'matimkl. Mu elukwenuk kisa'matimk mi'soqo wisunn ewikasik aq piskwakitmumk ilsutekemkewey-iktuk. Mu kisa'matimit, na ta'n koqoey pema'matimk elkitasik ilsutekemkewey-iktuk.

Maw-aknutmamkl

Maw-aknutmamkl (ta'n tujiw etlite'tasik nuta'q) etekl wjit wjiksukl ta'n pemi-lta'jik ta'n tel-kisa'matimk.

Maw-aknutmamkl ajela'te'n ta'n tujiw:

- Mijua'ji'jk kiswa wnki'kuaq nuta'tij apoqnmuasuti ne'wt kisi-tepkisa'timk.

- Mijua'ji'jk wnki'kuaq ta'n me' mna'q tepite'lsulti'k l'ta'new pema'matimkewey.
- Sikoqiaq ta'n teleyatulti'tij mijua'ji'jk aq wnki'kuaq.
- Wjiksuk'k metua'lukwi'tij kelultulti'tij ta'n tujiw kisi-tepkisita'tij.
- Wjiksuk'k kelutmi'tij apoqnmuasuti wjit ta'n telte'tma'tijik wenik pilue'k piskwa'lujik (nkutey nike' wen wjiksuk)

Mu awtinuk maw-aknutma'timk. Wjiksuke'l koqqwaja'taqney lukowinu apoqnmua'jik mijua'ji'jk wnki'kuaq nenuite'tmnew ta'n wunijanuaq telita'sultilijik aq ta'n tel-nuta'tijik. Maw-aknutmewinu'k na mu mekwaye'k eymu'k staqa nike' nujimuete'wk. Elukewa'tijik mijua'ji'jk wjit weliaqmuew aq kaqi'sk nuji-nsitmalsewa'tijik mijua'ji'jk. Ilsutekemkewey kisi-pipanimatal maw-aknutmewinu'l ta'n telte'tmilij nuta'q tla'siktn koqoey.

Ta'n tett etekl:

Etekl 11 Wjiksuke'l Koqqwaja'taqne'l mtmo'taqnewo'kuoml msit tami saqamawewa'kik.

Avalonk
St. John's.....709-729-1183
Carbonear 709-945-3137

Mekwaye'ke'l
Clareville.....709-466-4036
Marystown 709-891-4138
Gander.....709-256-1205
Grand Falls-Windsor.....709-292-1194
Lewisporte.....709-535-3212

Tkesnue'l
Corner Brook.....709-634-4174
Stephenville.....709-643-8396

Pi'tawk
Labrador City.....709-944-3209
Happy Valley-Goose Bay 709-896-7904

TPLUTAQNEY APOQNMASUTI (T.A)

Tplutaqney Apoqnmasuti na etek apoqnmuan wskwijinu'k ta'n me'ki nuta'tij tplutaqney apoqnmasuti toqo mu tepawtukwe'tikl nutewistoql. Tplutaqney Apoqnmasuti Ktaqamkuk Aq Pi'tawk apankitmi'tij Kanataewey Kaplno'l, Ktaqamkuk Aq Pi'tawk Kaplno'lk aq Tplutaqney maw wiaqa'tekemkewey Ktaqamkuk Aq Pi'tawk. Kaqi'sk, Tplutaqney Apoqnmasuti mu awtinuk, mu na'sik te's. Jijuaqa, ta'n wen mesnik Tplutaqney Apoqnmasuti amujpa apankitk na'tukoqoey wjit ta'n teli-apoqnmuet. Ta'n tujiw iloqaptasik wen tepawtukwen apankitmn pkesikn ta'n teli-ksika'tuek apoqnmuet aq ta'n telawtik ntutmuaten, Ktaqamkuk Aq Pi'tawkewey Tplutaqney Apoqnmasuti ankaptik ta'n telawtik pekwalulij wenl.

Tali-Wji-msnmumk Tplutaqney Apoqnmasuti

Ta'n pasik wen kisi-wjimsntew Tplutaqney Apoqnmasuti. Pasik nuta't lien newte'jk pesqunatek te'sikl mtmo'taqnewo'kuoml etek msit tami saqamawewa'kik. Ewikasik ta'n etek aq tel-mattaqa'tumkl ula mtmo'taqnewo'kuoml setamk ula wi'katiknk. Ta'n ajipjulut ta'n wen wejimsnk apoqnmasuti nikani mattaqa'teken kwلمان kisi-kl-wi'kitten ta'nuk kisi-nmiaten aq katu pasik piskwetesin. Kwلمان na i'tew na'tuen wesua'toql mtmo'taqne'l mu na nujewistute'wk. Ta'n tujiw wen kelutk amskwesewey mawteskatimk nuta'q pipanikesin koqoe'l wi'katiknn nuta'tal wjit mawteskatimk.

Ta'n tujiw Tplutaqney Apoqnmasuti mu wesua'laq wenl, kisi-e'tmatmumk wjit me'

kinua'taqn ta'n teli-e'tmatmumk wji-msn Tplutaqney Apoqnmasuti mtmo'taqney. Etekl tetapuiaq na'kwekl kaqiaq ta'n kisi-e'tmatmumk amujpa pipanikesitesk.

Koqoey Maliaptmi'tij?

Milamu'kl ta'n tela'sikl tplutaqne'l ta'n kisi-wji-msnmumk Tplutaqney Apoqnmasuti wiaqiw pata'tekemkewey, koqqwaja'taqn wjit nutqo'ltijik, wjiks'u'kl, kekinua'taqn wjit telqatmumk aq koqoe'l pilue'l ila'tumkl. Mu skimtuk maliaptmi'tikl ula tela'sikl tplutaqne'l. Tplutaqney Apoqnmasuti iloqaptikl pukwelkl koqoe'l ke'sk mna'q kisitasulti'tik tekenl maliapritaq. Nkutey nike' wjit wjiks'u'ke'l tplutaqne'l tela'sikl etuk jel pasik maliapritaq tel-puna'ltimk, tel-tepkisa'timk, ta'n wen mesnajik mijua'ji'jk aq ta'n tel-mittukwalaten. Na'sik ta'n teli-apankitmmumk wjit mijua'ji'jk kiswa wen tepqatmoqsiq pasik maliaprasik ta'n tujiw wejiaq tel-puna'ltimkewey-iktuk kiswa na'tuen piluey wesua'luj nutewistulitl. Ta'n wen mu ala'laql nutewistulitl togo ketu'wsku'tasik teli-apankitmmumk wjit mijua'ji'jk kiswa wen tepqatmoqsiq na lukowaten ktik ala'laj nutewistulitl. Ta'n wen mu ala'laql nutewistulitl togo telitpiet na togo menueket apoqnmasuti nuta't kinua'tuan Tplutaqney Apoqnmasuti aq pipanikesin koqoey nuta'q lukwatmn kwلمان kisi-apoqnmuaten. Kisi-kelutmumk na'qa'tasiktn pemi-ilsutasik pasik ta'n wen mu ala'laql nutewistulitl pem-klutk tplutaqney apoqnmasuti. Mikwite'tmumk, amujpa teli-nqase'k kis-tla'tekemk kelutmumk naqa'tasiktn pemi-ilsutasik, mukk awsami pkiji-skmatmu. Nuji-ilsuteket alsutk ketloqo tla'siktn elmiaq kaqi-ankaptik msit koqoey.

MALIE'WIMK

Malie'wimk na koqqwaji-tla'tasik kis-aknutmamkewey ta'n wettaqne'wasikl tplutaqne'l koqqwattekl aq tepkatikl tela'tekemkl. Ktaqamkuk Aq Pi'tawk, ta'n koqoey nuta'q tla'teken tplutaqney etek maliewimkewey tplutaqn. Ula tplutaqn wji-we'jites Ktaqamkuk Aq Pi'tawkewey kaplno'lewey wi'katikn ta'n etek <http://www.hoa.gov.nl.ca/hoa/>

Wen Kis-malie'witew?

Ktu' malie'wji wen Ktaqamkuk kiswa Pi'tawk miamuj metla'sipuna't jel pesqunatek tewije'k kiswa aji-kisikuit. Wen ktu' malie'wji toqo aji-nutqwe'k aq 19 malie'wimkewey tplutaqn teluek miamuj weji-msnk wisuna'sik asite'lsuti. Ula asite'lsuti kisi-wja'tuaten wen wunki'kul, ta'n maliamjl wunki'kul (elmiaq wunki'kul puna'ltisni'k), ta'n wenl maliamjl kiswa nikanus wjit mijua'ji'jk tel-maliamuj. (Ta'n tuijw koqqwajiaq tla'siktn)

Ta'n wen nujo'tk malie'wimkewey asite'lsuti. Kisi-jikla'tew ta'n tel-nuta'mk wisuna'sik asite'lsuti kisaptik mu nuta'nuk. Ktaqamkuk Aq Pi'tawk, ta'n pasik wen ta'n mu malie'wik aq tewije'k (newtiska'q jel pesqunatek tewije'k kiswa aji-kisikuit) kisi-malie'wi'tital wenl tewije'kl aq mu malie'wilikl. Ta'n koqoey nuta'q wen kisi-malie'win Ktaqamkuk kiswa Pi'tawk wela'sik wjit tapusijik ji'nmuk kiswa tapusijik e'pjjik malie'winew.

Malie'wimkewey Asite'lsuti

Mawi amskewesewey koqoey nuta'q wjit malie'wimk na weji-msnmumk Malie'wimkewey Asite'lsuti. Amujpa wenik ela'tijik ta'n wenl nujo'tmlj aji-klutnnew malie'wimkewey asite'lsuti. Ta'n wenik ala'tu'tij asite'lsuti nujo'tmnew Malie'wimkewey Asite'lsuti eykik msit tami ula saqamawewa'ki. Ktu' klutmn wi'katikn ta'n ewikasultijik wenik nujo'tmi'tij Malie'wimkewey Asite'lsuti wji-msne'n ta'n etl-mawo'tasikl wisunn. (Wji-we'jites

ekinua'taqn ta'n tett telui'tasik "Ta'n koqoey etek wutanl" ewikasik setamk ula wi'katiknk)

Kisi-newtilietew wen aji-klutmn Malie'wimkewey Asite'lsuti na'sik amujpa tetpaqamu'kl asite'lsuti nuta'q pipanimanew ta'n wenl nujo'tmlj Malie'wimkewey Asite'lsuti ta'n koqoey nuta'taq. Amujpa apankitmn wjit Malie'wimkewey Asite'lsuti keknu'e'k ta'n teli-pkiji-skamam ne'wt kisi-klutmn asite'lsuti ke'sk mna'q na'kwek malie'wimk. Ta'n wen kelutk asite'lsuti ki's-malie'win, amujpa ela'toq Puna'ltimkewey iltutaqn kiswa wi'katikn ekinua'tekek puna'ltimk. Wikasik wi'katikn piluey tli'suti, amujpa ela'tumk ketlewey wi'katikn aq kisi-koqqwaji ankaptasik kewaskuikasik. Ta'n pasik wenik ta'n ketu' malie'wjjik etl-puna'tekesnik se'k maqamikew, pipanimaten a'jela'tun wi'katikn weja'tuaj etl-lukwelitl Ktaqamkuk nujewistoql teluek kisi-malie'witew kiswa Pi'tawk.

Toqpukua'ltimk

Toqpukua'ltimk na Kespitak tela'tekemk malie'wimk. Kisi-toqpukua'ltimk alasutmaqn-iktuk kiswa tplutaqney-iktuk. Kisi-toqpukua'teket alasutmaqn-iktuk wen ta'n ewikasik ala'toq asite'lsuti malie'wa'teken ktalasalutmaqnmk. Tplutaqney-iktuk kisi-toqpukua'teket wen ala'toq asite'lsuti malie'wa'teken. Ktu' klutmn wi'katikn ta'n ewikasultijik wenik kisi-malie'wa'teket wji-msne'n ta'nik nujo'timi'titl wisunn. (ewikasik setamk ula wi'katikn ta'n tl-we'jiatisk).

Te's alasutmaqney eyk na'tuen ta'n ala'toq asite'lsuti kisi-toqpukua'teken. Na'sik amujpa mikwite'tmumk pukwelkl alasutmaqne'l ma' toqpukua'la'tiki tapusijik ji'nmuk kiswa e'pjjik. Tapusijik ji'nmuk kiswa e'pjjik kisi-toqpukua'laten tplutaqney-iktuk pasik.

SA'SE'WA'TUMK WISUN

Etek tplutaqn Ktaqamkuk Aq Pi'tawk teluisik sa'se'wa'tumk wisun. Ula tplutaqn wji-we'jites Ktaqamkuk Aq Pi'tawkewey kaplno'lewey wi'katikn ta'n etek <http://www.hoa.gov.nl.ca/hoa/>.

Mu te's amujpa eliek wen tplutaqney-iktuk sa'sewa'tun wtuisunm. Kis-tla'teketew wen ke'sk mna'q amujpa lien tplutaqney-iktuk.

- sa'se'wa'toq oqoqjuisunm ta'n tujiw malie'wij
- apaji-wsua'toq oqoqjuisunm ke'sk me' malie'wij kiswa kisi-puna'tekej.
- wesua'tuaj oqoqjuisunm wuniskamijl kiswa wniskamiji'skwl, na'sik ta'n wen kwilk sa'se'wa'tasiktn wtuisunm tl-nenuj wejkwikwejek.
- Sa'se'wa'toq wen wtuisunm wjit ta'n pasik koqoey piluey ktu' sa'se'wa'tun ktuisunm nuta'tew wi'kikewan ta'n etl mawo'tasikl wisunn.

Amujpa wen wikit Ktaqamkuk Aq Pi'tawk asukom tepknusetk ke'sk mna'q kisi-klutluk sa'se'wa'tasiktn wtuisunm. Amujpa metla'sipuna't jel pesqunatek tewije'k kiswa aji-kisikuit. Elmiaq mna'q tepipuna'q wen, amujpa wunki'kul kiswa ta'n wenl maliamjl kelutmlij sa'se'wa'tasin wtuisunm.

Koqoey tplutaqney amujpa wen tela'teket ktu' sa'se'wa'toq wtuisunm?

Elmiaq nuta'q tplutaqney-iktuk sa'se'wa'tasiktn wisun, ta'n wen kelutk amujpa elukwark keknu'e'k wi'katikn weja'tumk ta'n etl-mawo'tasikl wisunn. Nekomow kinua'tuldaq koqoe'l pilue'l wi'katiknn nuta'tisk aq ta'n telawtik elukwasik wi'katikn. Wen ketu' sa'se'wa'toq tplutaqney-iktuk oqoqjuisunm amujpa tmk ewi'kik ula oqoqjuisun Ktaqamkukewey sulnalji'j (wji-we'jitutisk ekinua'taqn ta'n tett telui'tasik, "Ta'n koqoey etek wutanl" ewikasik setamk ula wi'katikn). Amujpa tela'tekemk tapusijik tepknusetk ke'sk mna'q kelutmumk wi'katikn ta'n etl-mawo'tasikl wisunn. Awtitew ta'n teli-kisa'tumk kinua'taqn sulnalji'j-iktuk.

Ta'n tel-wisunkewuj mijua'ji'jk

Mijua'ji'j wtuisunm wesua'tasik ta'n tett wisunn etl-wi'kasik, ta'n tujiw apatkitmumk weskwijinuimkewey wi'katikn wejiaq ta'n etl-mawo'tasikl wisunn. Kisi-wja'tutisk ula wi'katikn alasutuo'kuo'ml aq kisi-lukwattew ta'n wen sikh'tuet. Mijua'ji'j wunki'kul malie'wi'tij kisi-iknmuaten wkwijl oqoqjuisunm kiswa wutjl oqoqjuisunm kiswa toqwa'tasikl kitk oqoqjuisunm. Awnaqa, ta'n tujiw mijua'ji'j wunki'kul malie'wijik aq ewe'wmi'tij newte' oqoqjuisun, mijua'ji'j iknmuaten nekmowey oqoqjuisun. Na'sik mu ewe'wmi'tik newte' oqoqjuisun, kisi-we'wtaq newte'jk kiswa kitk. Mijua'ji'jk wunki'kul mu malie'wi'tij, mijua'ji'j iknmut wkwijl oqoqjuisunm, na'sik wunki'kul kisi-lukwatmi'tij Ekinua'taqn Wjit Teken Oqoqjuisun (EWTO) ewe'wasitew na pilua'sitew koqoey. Etek wi'katikn-iktuk kitk wunki'kul ika'tunew asite'lsuti mita nuta'q kitk kisa'matinew ji'nm oqoqjuisunm wikasiktn mijua'ji'j weskwijinuimkeweymk. Wunki'kul kisi-we'wtaq elp ula wi'katikn mknmnew e'pitol kiswa ji'nm oqoqjuisunm kiswa toqwa'tunew oqoqjuisunm. Kitk wunki'kul amujpa wtuisunmual ika'tu'titl ula wi'katikn-iktuk aq menaqaj elui'tmasuti ika'tasik newte'jit kiswa kitk wunki'kul mu tewijeyuk na wniskamijewulijik amujpa wtuisunmual wi'kitaq ula wi'katikn-iktuk.

Tal-sa'se'wa'tut mijua'ji'j wtuisunm?

Elmiaq wunki'kul kisisa'silij sa'se'wa'tuan mijua'ji'j wtuisunm toqo ki's wesua'tasik ta'n tett etl mawo'tumk wisunn, ta'n tla'teketew wjiatew ta'n tel-wisunkewus mijua'ji'j, nkutey nike', elam malie'wisnik wunki'kul na amujpa kitk weja'tuj asite'lsuti ke'sk mna'q sa'se'wa'tasinuk wisun. Newte'jit mu ika'tuk asite'lsuti, ktrik kisi-lietew ilsutekemkewey aq pipanimatal nuji-ilsutekelitl asite'tmn sa'se'wa'tasiktn wisun tlia' newte'jit mu ika'tuk asite'lsuti. Miamuj weja'tekemk mijua'ji'j wla'lukutew sa'se'wa'tuj wtuisunm. Ketlewe'k milkwite'tmumk mijua'ji'j newtiska'q jel ta'pu tewije'k, amujpa weja'tuj

asite'lsuti ke'sk mna'q kis-sa'se'wa'tuksik
wtuisunm.

Elmiaq mna'q wunki'kuk malie'wik, ta'n
teken kisikwenatl mijua'ji'jl kisi-kluttew
sa'se'wa'tasiktn mijua'ji'j wtuisunm.
Na'sik kitk toqi-kwena'tij na nuta'tew kitk
wja'tuksinew asite'lsuti.

**Msit wi'katiknn nuta'ql wjit sa'se'wa'tumk
wisunn wja'tuten ta'n tett etl- mawo'tasikl
wisunn.**

WJIKSU'KE'L KIS-AKNUTMAMKEWE'L

Wjiksi'key kis-aknutmamkewey na ta'n tela'matijik tapusijik wenik ta'n tekweyatijik kiswa tekweyatiskanik. Etekl ne'siskl wjiksi'ke'l kis-aknutmamkewe'l. Teluisikl malie'wimkewe'l, toqa'mamkewe'l aq tepkisa'timkewe'l kis-aknutmamkewe'l. Wjiksi'ke'l kis-aknutmamkewe'l kisi-maliaptiten ilsutekemkewey-iktuk mita etekl ta'n tla'ten wjiksi'key tplutaqney, pasik piskwakitasik kis-wi'kasik maqa'tumkl wjiksi'ke'l ilsutekemkewo'kuo'ml kiswa etli-ilsutekemk mawi espe'kewey wi'katiknn ta'n etek <http://www.hoa.gov.nl.ca/hoa/>.

Wjiksi'key tplutaqn teluek ma kis-maliaptasinuk wjiksi'key kis-aknutmamkewey mi'soqo kis-wikasit aq kitk weskumujik kisi-wi'kmi'tij wtuisnmual aq menaqaj elui'tmasuti ika'tasik.

Amujpa mikwite'tmumk wjiksi'key kis-aknutmamkewey na ketloqo-kis-aknutmamkewey. Newte'jit tuiska'toq ta'n koqoey kisa'matimkip, na kisi- wja'tuaten apankitmn ta'n teli-opla'laj wikma'jl kiswa amujpa tla'teketew ta'n kisa'muep. Ilsutekemkewey-iktuk tlimaten amujpa tela'teket ta'n teluek kis-aknutmamkewey.

Ne'siskl wjiksi'ke'l kis-aknutmamkewe'l aq ta'n telapukuekl wesku'tasikl nike'.

Malie'wimkewey Kis-aknutmamkewey

Malie'wimkewey kis-aknutmamkewey ke'sk mna'q kiswa ke'sk malie'wimk. Ula kis-aknutmamkewey teluek ta'n wenik tepqatkik tli-naskwa'tatitaq wutmo'taquinuow elmiaq puna'lti'tij aq ekinua'tekek ta'n teli-alsutasik koqoey. Kisi-wiaqtetew elp ta'n teli-apankituj wen malie'wioqsiq aq koqoey wesku'tasik wjit mijua'ji'j na'sik pasik wjit keknue'k koqoey.

Kisi-wsku'tasik Malie'wimkewey kis-aknutmamkewey-iktuk ta'n tett mijua'ji'j etl-kina'muaten aq ta'n teli-ilumuj na'sik mu kisutmumit ta'n wen msnataq mijua'ji'j aq ta'n tel-mittukwaluj elmiaq puna'tekemk. Ta'n tujiw wesku'tasik wen msnataq mijua'ji'jk aq ta'n tel-mittukwaluj, ta'n koqoey

mijua'ji'j wla'lukutew miamuj ankaptasik aq na nekmowey pasik kisutten ta'n tujiw tepkisa'timk kiswa puna'tekemk. Kwلمان Malie'wimkewey kis-aknutmamkewey kisi-maliaptiten ilsutekemkewey-iktuk miamuj kitk wtuisnmual ika'tu'titl aq menaqaj elui'tmasuti kisa'tasik. Amujpa kitk tepkisi-nuji-ilimujik wjit tplutaqne'l koqqwa'tekmual, na'sik kisi-sata'matal wen koqqwa'tekml pasik wtuisunm ika'toq wi'katikn teluek sata'matl wkoqqwa'temkl.

Malie'wimkewey kis-aknutmamkewey kisi-piskwa'ten etli-ilsutekemk, na'sik mu nuta'nuk. Ula kis-aknutmamkewey miamuj majukwatmumk tplutaqney-iktuk tlia' mu tami piskwa'tasinuk. Tepias tli-ankaptasik ta'n ma' tala'sinuk nkutey lisqeiknji'j-iktuk sulieweyo'kuo'mk.

Toqa'mamkewey Kis-aknutmamkewey

Wenik tekweyatijik toqo mu malie'wi'k, kisi-wekasitaq Toqa'mamkewey Kis-aknutmamkewey awnaqa Malie'wimkewey kis-aknutmamkewey. Pukwelkik toqnasultite'wk eltu'titl Toqa'mamkewey Kis-aknutmamkewe'l. Mita mu ketlewe'nuk newte' telamu'kipni'kl tplutaqne'l Koqqwaja'taqne'l ala'tu'tikl nkutey nike' malie'wi'tij. (me' etek kinua'taqn anapiw wjit toqnasimk). Toqa'mamkewey Kis-aknutmamkewey kisi-wsku'tasikl nkutey ewi'tasikl Malie'wimkewey kis-aknutmamkewey-iktuk aq elp newte' etl-we'kwa'ql. Ta'n tujiw malie'wimk Toqa'mamkewey Kis-aknutmamkewey ankmayiw tli-wsua'ten nkutey Malie'wimkewey kis-aknutmamkewey na'sik kisi-kaswi'kmi'k wi'katikn-iktuk. Nkutey nike' wjit msit Toqa'mamkewey Kis-aknutmamkewe'l, ula kisa'matimk miamuj kisi-wi'kasikl wisunn aq menaqaj elui'tmasuti kisa'tasik aq kitk weskumujik tepias wja'tuaj tepkistek tplutaqney nujimuemk nutewistulitl.

Tepkisa'timkewe'l Kis-aknutmamkewe'l

Ne'wt kisa'mati'tij wenik kepqatkisnik tepkisa'tinew, pukwelk koqoey wesku'tasik nuta'tew kisutmnnew. Kisutmumkl koqoe'l

tplutaqne'l wesku'tasikl ke'sk mna'q ela'tumit ilsitekemkewey-iktuk, pasik amujpa eltumk tepkisa'timkewey kis-aknutmamkewey-iktuk kisi-wiaqtek ta'n wen maliamataq mijua'ji'jk, ta'n tel- mittukwaluj, apankitumumk teli-maliamuj, tel-naskwa'tumk wutmo'ta'nuow aq ta'n tettuemkl, aq elp koqoey piluey nuta'q maliaptasiktn kwlamam kisa'matiten.

Ta'n wenik tepkisa'tijik wla'mati'tij na kisi-maliaptitaq koqoey nuta'q wsku'tasiktn. Eykik mtua'lukwi'tij tel-tepkisa'timk aq metua'lukwi'tij ta'n teli-wsku'tmi'tij Toqa'mamkewey Kis-aknutmamkewey. Eykik keta'muetaq koqoey kwlamam kaqiatew ta'n teli-wsku'tmumk, Na'sik miamuj mikwite'tmumk ne'wt Toqa'mamkewey Kis-aknutmamkewey kisi-wi'kmumk wisunn, mtue'tew sa'se'wa'tumk amujpa ktik keta'muet sa'se'wa'tasiktn.

Tlia' wenik kisa'tu'tij kis-aknutmamkeweymuow me' nuta'q aknutmanew nutewistulitl ke'sk mna'q ewi'kmuk wtuissunn.

Tepkatik wikasiktn Toqa'mamkewey Kis-aknutmamkewe'l. Elmiaq elmi'knik newte'jit kisisa'sij e'tmatmn kis-aknutmamkewey, mtue'tew kis-kinua'tun ta'n koqoey kisa'matimkis mu wikasinuk tami Toqa'mamkewey Kis-aknutmamkewey.

Tepkatik elp kis-aknutmamkewey wikasiktn kwlamam kisi-maliaptiten. Wjiksi'key kis-aknutmamkewey aq kisa'matimk sa'se'wa'tumk kiswa ejikla'tumk Wjiksi'key kis-aknutmamkewey mu kisi-maliaptasinukl mi'soqo kis-wikasik aq kitk ika'tu'titl wtuissunn aq menaqaj elui'tmasimk ika'tasik.

Ula koqoe'l kisi-wsku'tasikl Toqa'mamkewey Kis-aknutmamkewey

- wen kis-siawqattew wikuq kiswa amujpa ntu'iskasiktn.
- ta'n wen amujpa apankitk koqoey wjit wenji'kuom (nkutey nike' apankituewey wjit wenji'kuom, ta'n tl-lukwasik kiswa wen siaw-maliaptik te'sipunqekewey apankituewey wjit telqatmumk.
- kis kl-telmumkewe'l welapetmumkewe'l aq tpi'tnewey (nkutey nike' wen apankitk aq wenik wji-wlapesultitaq)
- wen amujpa maliaptik ta'n tel-tettuemkl.

- wen msntew koqoey alsutmi'tij, nkutey nike' wutapaqnuew, wutmo'ta'nuow, pipukwuaqney, wenji'kuomji'j' aq koqoey piluey.
- apankitumkewey wjit ta'n wenl tepqatk
- ta'n wen maliamataq, apankitua'sewataq aq tl-mittukwalaten mijua'ji'jk
- asite'lsuti wjit ta'n tel-kina'muaten aq ilumaten mijua'ji'jk.
- ta'n tli-sa'se'wa'ten kis-aknutmamkewey elmiaq pilua'sik ta'n telo'timk.
- Koqoey piluey ta'n nuta'q kisa'tasin ta'n telo'timk. Nkutey nike' wjit pilue'l wjiksi'key kis-aknutmamkewey, miamuj kitk ika'tu'titl wtuissunn kis-aknutmamkewey-iktuk aq menaqaj elui'tmasimk kisa'tasik.

Tal-kisi-tewaqtasik Wjiksi'key Kis-aknutmamkewey

Elmiaq ki's kisa'tumk Wjiksi'key kis-aknutmamkewey, toqo newte'jit etlite'tk mu kelu'ktuk aq ktik wle'tk na ewi'kmumk ula kis-aknutmamkewey kis-sa'se'wa'ten mita kitk welte'tmi'tij sa'se'wa'tunew. Aq elp teluemk e'tasiw wen tepkis-aknutmanew nutewistulitl ke'sk mna'q keta'matmuk sa'se'wa'tun ki's etek kis-aknutmamkewey. Newte'jit mu ketu' sa'se'wa'tuk kis-aknutmamkewey ta'n tujiw pipanimuj, na kisi-kluttew ilsitekemkewey tueken msit kiswa pkesikn. Ilsitekemkewey kisi-tueketew kisa'matimkewey kiswa pkesikn ta'n etlite'tasik mu kelu'ktuk. Wjiksi'key tplutaqnn keknu'e'k wjit koqoey ta'n Wjiksi'key Kis-aknutmamkewey tuaqtasitew elmiaq:

- newte'jit mu telimaql wikma'jl wjit ta'n tel-me'ki-alsuteket kiswa tettuet ke'sk mna'q eltu'tikek kis-aknutmamkewey.
- newte'jit mu nestmuk ta'n teluek kiswa ta'n tla'sitew kis-aknutmamkewey.
- newte'jit ika'toqsip wtuissunn mita kwetamus mu tla'tekek.
- kiswa kis-aknutmamkewey mu tal-klu'ktuk.

Kisi-kinua'tekemk koqoey ula tela'sik na ilsitekemkewey kis-tueketew msit kis-aknutmamkewey kiswa pkesikn. Ilsitekemkewey elp kis-tueketew kis-aknutmamkewey mu tenuk mijua'ji'jk welapetmnew.

PUNA'LTIMK

Puna'ltimk na ta'n tel-kaqiaq malie'wimk tplutaqney-iktuk. Puna'ltimk mu ejikla'tuaqik wenik ta'n teplutasik tla'tekenew. Wenik tepqatkipnik miamuj siawi-apankitkik wjit mijua'ji'jk aq elp wjit ta'n wenl tepqatmi'tisnl. Aq mu puna'ltimk ejiklaqtaqiaq kisi-nmianew wunijanaaq. Puna'ltimk, kaqiaq ta'n teli-tkweyatimk tplutaqney-iktuk ta'n weji-pqotamkiaqsip malie'wimkek.

Ula eymu'k Kanata, ta'n tela'sik puna'ltimk wetsutasik kaplno'lewey tplutaqn teluisik Puna'ltimkewey Tplutaqn. Ula tplutaqn ktu' nmitu'n etek ta'n tujiw nasa'sin aq elien koqqwaja'taqney mtmo'taqnewo'kuom (Kanata) etek <http://canada.justice.gc.ca>

Koqoey tela'tikl tepawtis-puna'ltimk?

Puna'ltimkewey Tplutaqn teluek kis-iknmuaten wenik puna'ltimk ta'n tujiw l'pa mu eyknuk ta'n tl-ila'ten sikoqiaq malie'wimk. Amujpa elui'tmasimk ketloqo sikoqia'q malie'wimkek aq ekinua'tekemk ilsutekemkewey-iktuk puna'ltimkewey tplutaqn n wije'wmumkl. Asite'tasitew puna'ltimk tla'sik ula koqoe'l:

1. Ta'n wenik tepqatmik mna'q toqwa'ma'q newtipunqek. Mawi naqmasiaq ekinua'tekemk aq maw kaqi'sk ewe'wasik ula telapukuemk wjit puna'ltimk. Mu na teluenuk miamuj etek tepkisa'timkewey kis-aknutmamkewey kisna jel wenik tepqatmik miamuj tepkisi'kajik. Pasik amujpa ekinua'teken ta'n wenik kepqatkinsnik tepkise'kik newtipunqek. Aji-mtue'k kisi-kinua'teken ula teliaq ta'n tujiw wenik me' toqi-wikijik. Ila'mati'tij wenik wjit piamiw pesqunatek te'siska'ql na'kwekl tujiw kisisa'sijik me' siawa'tunew tel-puna'ltimk, ili-pqotamkiatew app na newtipunqek tepkisa'timk.
2. Wen tepqat kesatekej.
3. Wen tepqat tetuji ewe'waj kisna ksita'j wikma'jl jel mu nuku' kisi-siawitkweyati'k.

Wenik tepqatmik toqo mu tekweyati'k aq

mu toqwa'ma'q, ankmayiw kisi-klutten puna'ltimk. Na'sik ma' iknmuksi'k puna'ltimk mi'soqo newtipunqek pemiaq mu tekweyati'k kisna kis-kinua'tekemk etek piluey koqoey tela'sik koqoey tepawtis puna'ltimk. (nkutey nike' kesatekemk kisna ewlo'tasimk kisna matnuksimk).

Wen kisi-kluttew puna'ltimk?

Ke'sk mna'q kisi-klutmu'n puna'ltimk Ktaqamkuk kisna Pi'tawk amujpa etlqatmn Kanata. Aq elp ta'n wen kelutk puna'ltimk kisna ta'n wenl tepqatmi'titl newtipunqek wikit Ktaqamkuk kisna Pi'tawk.

Ta'n wen kelutk puna'ltimk telui'tut wejikesite'w. Ktik telui'tut asitapukuete'w.

Ta'n wen kesateket ma kis we'wmuk ta'n teli-ksateket klutmn puna'ltimk.

Ta'n tel-kelutmumk puna'ltimk?

Ta'n tujiw wejikesite'w kelutk puna'ltimk amujpa lukwattew ilsutaqney-iktuk wejiaq wi'katikn telui'tasik-weji-pqotamkiaq wejikesimk. Ula wi'katikn etekl pkesikn amujpa kisa'tasikl, wiaqiw pipanikesimk ta'n tela'siksp koqoey ke'sk me' malie'wimkek, koqoey wjit weji-klutmumk puna'ltimk aq kekl klutasiktan apankituewey wjit wikma'jl kisna mijua'ji'jk, ula kis-wi'tasikl na pasik tekle'jkl koqoe'l ta'n pipanikesiten. Nuta'tew elp l'kitasiktan ilsutekemkewey-iktuk pilue'l wi'katikn, nkutey nike' malie'wimkewey asite'lsuti.

Ktik wi'katikn amujpa elukwatasik teluisik asitapukuete'w ekinua'tut. Ula wi'katikn ekinua'tuatl wenl wikma'jl puna'ltimkewey wejikesimk kisi-klutasik, aq ktu' e'tmatk puna'ltimkewey wejikesimk amujpa teluet ke'sk mna'q pemianuk keknu'e'k te'sikl na'kwekl. Kitk ula wi'katikn amujpa piskwakitnumkl (kisna piskwa'tumkl) ilsutaqney-iktuk. Awtik piskwa'tumkl. Ne'wt kis-ika'toq wtuusunm ilsutekemkewey nutsaqiket, wejikesite'w ala'tual pesqunatek

te'siska'ql na'kwekl iknmuan wikma'jl kitk wi'katiknn. Ula wi'katiknn amujpa ika'tutl wpitnk ta'n wen wikma'jl, amujpa na'tuen piluey ela'toql, ma kis-tla'tekek wejikesite'w. Ta'n wen ela'tuatl wi'katiknn wenl wikma'jl, amujpa elukwat elui'tmasimkewey wi'katikn ekinua'tuaji ilsutekemkewey ketloqo kis-kinua'tutl wen wikma'jl wjit ula puna'ltimkewey. Elui'tmasimkewey wi'katikn amujpa piskwakitnumk (kisna piskwa'tumk) ilsutekemkewey-iktuk.

Asitapukue'te'w wikij Kanata kisna Pastunkewa'kik ta'n tujiw mesnk ula wi'katiknn ala'toql nesiska'ql na'kwekl kisi-asitapukuen wjit puna'ltimkewey. Se'k wikit, mu Kanata kisna Pastunkewa'kik, ala'toql asukom te'siska'ql na'kwekl asitapukuen. Asitapukue'te'w amujpa ekinua'tuaji ilsutekemkewey piskwakitk asitapukuek. Wejikesite'w klutk apankituewey wjit nekm kisna mijua'ji'jk, asitapukue'te'w amujpa wiaqi-piskwa'tal pilue'1 wi'katiknn nkutey nike' sulieweye'1 ekinua'taqnn. Wen wikma'jl mu asitapukuek wjit puna'ltimkewey kisna mu matnmuk koqoey piluey kelutasik, asitapukue'te'w kis-siawa'tew mu matnasinuk tel-puna'ltimk. Naqmasiaq koqoey ta'n tujiw na tela'sik.

Jiptuk asitapukue'te'w kisita'sitew e'tmatmn koqoey wjit puna'ltimk kisna matnitew tel-klutasik ta'n wen msnataq mijua'ji'jk kisna apankituewey. Telui'tmumk

- Matnasik Puna'ltimk. Matnasik Puna'ltimk, na ta'n wen kelutk puna'ltimk amujpa ekinua'teket teliaq teluek wejikesimk puna'ltimk. Wejikesite'w amujpa ekinua'tekek etek koqoey

tela'sik tepawtis puna'ltimk aq kisna elui'tmasit koqoey wjit ta'n wen msnataq mijua'ji'jk aq kisna apankitmumkewey nuta'ql wsku'tasiktn. Asitapukue'te'w elp ala'tew kis-tluen ta'n nekm koqoey ketu' tluet. Ta'n wen msnataq mijua'ji'jk kisna apankitmumkewey maw kaqi'sk iloqaptasikl pejita'mk ilsutekemkewey. Awisu matnmuk ta'n koqoey tela'sik tepawtis puna'ltimk.

Ne'wt mesnmn puna'ltimk iknmuksitisk puna'ltimkewey wi'katikn. Ilsutekemkewey mu awtukwet ula wi'katikn.

Koqo'e'l Wetquluemkewe'l Puna'ltimk?

Tlia' tepiaql koqo'e'l etekl wjit puna'ltimk, etek koqoey tela'tekemk naqa'tew puna'ltimk. Ilsutekemkewey ma' asite'tmuk puna'ltimk mu tenuk ta'n menaqaj tl- maliamaten mijua'ji'jk weskwijinuwalupnik ke'sk malie'wimkek kisna wen ketu' kiseyway ilsutekemkewe'k wjit koqoey etek wjit puna'ltimk kwلمان aji-nqasi-lukowaten. Ki's wesku'tasikip ula, piluey wetquluemkewey wjit puna'ltimk na wenik apaja'mati'tij piamiw pesqunatak te'siska'ql na'kwekl toqo weji-klutasik puna'ltimk mita tepkisa'timkis. Kisi-tepkisa'timk, kis-apaji-tkweyatitaq wenik pesqunatak te'siska'ql na'kwekl ke'sk mna'q ilsutekemkewey teluenuk enqa'tasikl newtipunqek tepkisa'timkek. Wenik apaji-tkweyati'tij piamiw pesqunatak te'siska'ql na'kwekl tujiw kisita'sijik siaw-puna'ltinew, amujpa il-pqotamkiatew newtipunqek tepkisa'timk.

WEN MALIAMATAQ MIJUA'JI'JK AQ TA'N TEL-MITTUKWALUJ

Ke'sk mijua'ji'j wnki'kuqaq toqwa'majik kiswa tepqatkik, mu wesku'tasinuk ta'n wen msnataq mijua'ji'jk Na'sik ta'n tujiw tepkisa'timk kiswa puna'ltimk o'pla'sik ta'n teleyumk. Na tujiw amujpa kisita'simk ta'n wenl mijua'ji'jk tkweywa'tital.

Ta'n wen maliamataq mijua'ji'jk na tplutaqney klusuaqn ewi'tasik ta'n tett mijua'ji'jk wikulititaq aq ta'n wen kisuttew ta'n tlitpietew mijua'ji'j. Ilutmumk ta'n wen maliamataq mijua'ji'jk metue'k wjit msit wen wiaqpit-wunki'kuk, mijua'ji'jk aq pilue'k witapuaq aq wo'kmawaq. Nuta'q wen aji-ankaman nutewistulitl kwلمان kitk wunki'kuk mijua'ji'j menaqaj kis-kinua'tuaten wunki'kue'l koqqwaja'taqne'l aq koqoey amujpa tela'tekemk.

Ta'n tel-mittukwaluj mijua'ji'jk wesku'tasik koqqwaja'taqn ala'toq mijua'ji'j wunki'kul ta'n mu mesnaqik mijua'ji'jk wjit ta'n tel-mittukwalan aq i'tkweywan. Wiaqtek elp koqqwaja'taqn pipanikesimk koqoey wjit mijua'ji'j aq kinua'tuksin ta'n telo'ltijik, telo'tasijik aq tel-kina'mujik mijua'ji'jk. Mijua'ji'j wunki'kuk kisa'mati'tij wjit ta'n tujiw aq ta'n tett tl-mittukwalaten mijua'ji'jk nekmow kisite'taq koqoey ta'n tla'sitew. Na'sik, mu kisa'mati'tik, na ilsutekemkewey ika'tew "Ta'n tujiw kisi- mittukweten".

Amujpa net ela'timk ilsutekemkewey kisutasiktan ta'n wen maliamataq mijua'ji'jk?

Kitk mijua'ji'j wunki'kuk kisite'tmi'tij ta'n wen maliamataq mijua'ji'jk, mu nuta'nuk la'tinew ilsutekemkewey. Ta'n wen maliamataq mijua'ji'jk kisite'taq mijua'ji'j wunki'kuk kiswa ta'n wenik maliamajik pasik msit wiaqpultijik kisa'matulti'tij toqo nuji-ilumuet apoqnmuasnik, na amujpa ilsutasitew.

Wen kisi-klutk msnan mijua'ji'jk?

Ta'n tujiw wenik mu kisa'mati'k ta'n wen

maliamataq aq kis-mittukwalataq mijua'ji'jk, kisi-la'titaq ilsutekemkewey. Newte'jilitl wunki'kual mijua'ji'jk kisi- e'tmattew ktikl wunki'kual maliamkunew. Nkutey nike' mijua'ji'jk wutjua kisi- wjikesitew ilsutekemkewey-iktuk nekm maliaman mijua'ji'jk, mu wkwijual. Kiswa wkwijual nkutey wejikesimk kisitutew.

Mu pasik mijua'ji'jk wnki'kuqaq kisi-wjikesulti'k maliamanew mijua'ji'jk. Nkutey nike' mijua'ji'jk wuniskamijuaq ktu'-maliaman'tij mijua'ji'jk, kisi-wjikesitaw ilsutekemkewey-iktuk. Mijua'ji'jk wunki'kual kiswa wuniskamijual ala'toq koqoey ketu' pipanikesij wjit teli-wjikesimk ilsutekemkewey-iktuk tepias aji-ankaman nutewistulitl.

Tal-kisutasik ta'n wen maliamataq mijua'ji'jk ilsutekemkewey-iktuk?

Ke'sk etliaq ilsutaqn, nuji-ilsuteket klutew ekinua'taqn wjit ta'n teliaq koqoey tujiw kisita'sitew ta'n koqoey maw-klukitew wjit mijua'ji'jk. Ke'sk pemiaq ilsutaqney, nuji-ilsuteket kisi-pipanimatal tepi-kisikuilij mijua'ji'jl ta'n nekml telte'tmilij koqoey.

Ta'sunemi'kl etekl kisa'matimkewe'l wjit teli-maliamuj mijua'ji'jk?

Ula klusuaqn ewekasik ta'n tujiw wesku'tasik te'sunemi'k kisa'matimkewe'l wjit teli-maliamuj mijua'ji'jl etekl Ktaqamkuk aq Pi'tawk.

(I) Newtukwa'lukwet:

Teltek kisa'matimk newtukwa'lukwet wen maliamaji mijua'ji'jk. Mijua'ji'jk tekweywa'titl newte'jilitl wunki'kual. Nekom newtukwa'lukwet ala'toq asite'lsuti kisite'tmn koqoey wjit mijua'ji'jk. Mu teli-wsua'tasinuk ktikl wunki'kual mijua'ji'jk mu kisi-ika'lsikik wunijink mita etuk jel nekm mesnk kisi-mittukwalan mijua'ji'jk.

(ii) Toqi-maliamujik mijua'ji'jk:

Ta'n tujiw kisutasik toqi-maliamujik mijua'ji'jk, mijua'ji'jk wnki'kuaq kisite' taq koqoey wjit wunijanaaq. Mu teluenuk mijua'ji'jk amujpa newte' teli-pkije'k tekweywa' tijk te's wnki'kuaq. Awnaqa, ila' matimk eltu' tij ta'n pasik teken kisma kitk mijua'ji'jk wnki'kuaq kisma ilsutekemkewey ta'n tli-pkiji-tkweywataq kitk. Wikit mijua'ji'j ta'n teken maw-kaqi'sk eyk.

(iii) Naskwa'tatimk ta'n teli-maliamu mijua'ji'jk.

I'mi' tij tapusijik kisma ajelkik mijua'ji'jk, newte'jit kisma me' kisi-tkweywa'titaq te's wnki'kuaq awisiw tela'sik ula teli-maliamu mijua'ji'jk.

Ta'sunemi'kl etekl kisa'matimkl wjit tel-mittukwaluj mijua'ji'jk?

Etekl pukwelkl te'sunemi'kl kisa'matimkl wjit tel-mittukwaluj mijua'ji'jk.

(I) Ta'n teliaq aq weliaq:

Ta'n teliaq aq weliaq kisa'matimk wjit tel-mittukwaluj mijua'ji'jk teluek ta'n tekenl wunki'kual mu ala'tulik maliaman mijua'ji'jk, kisma mu tekweywaqik mijua'ji'jk kisi-ila'mati'tital ta'n tekenl maliamaji mijua'ji'jk ta'n tujiw kisi-nmiaaq wunijink. Ula teluek kitk mijua'ji'j wunki'kuk toqi-lukwejik kwlaman mijua'ji'jk kisi-nmiaaq kitk wunki'kuk ta'n tujiw kelu'k wjit wikmaq. Ula kisa'matimk weljewiaq mita kitk wunki'kuk mijua'ji'j amujpa apoqnmaticik.

(ii) Keknue'k

Ula nekmowey mittukwemkewey kisutasik ilsutaqney-iktuk kisma kisa'matimk kisa'tu'tij kitk wunki'kuk mijua'ji'j, telapukuek keknue'k ta'n tujiw newte'jilit wunki'kual mijua'ji'jk kisi-mittukwalukwi'tital.

(iii) Jiko'tasik tel-mittukwemk

Ula nekmowey mittukwemkewey kisutasik ilsutaqney-iktuk kisma kisa'matimk kisa'tu'tij kitk wnki'kuaq mijua'ji'jk telapukuek ta'n tujiw newte'jilit wunki'kual mijua'ji'jk mittukwalkwi'tij amujpa eyk na'tuen jiko'teket. Ta'n wen jiko'teketew ewi'tit ilsutaqney-iktuk kisma kisa'matimkewey-iktuk.

Maliamk ni'n mijua'ji'j. Amujpa net ekinua'taq ktikl wunki'kual mijua'ji'jk ke'sk mna'q semaqiwsiwas?

Mijua'ji'jk wunki'kual tepias tlewistu'tij nutewistulitl ke'sk mna'q smaqiwsik aji-wsku'tmn tplutaqne'l koqqwaja'taqnml aq ta'n koqoey amujpa tela'teket. Etek ki's anko'tekemkewey kisutasik kisma kisa'matimk, ula pipanikesuti etuk jel ki's wesku'tasik ula wi'katikn-iktuk. Ktikl wunki'kual mijua'ji'jk asite'lsutim nuta'q ke'sk mna'q mijua'ji'jk wunki'kual ta'n maliamkwi'titl kisi-smaqiwsulaqik mijua'ji'jk. Mu tenuk anko'tekemkewey kisutasik kisma kisa'matimk, ta'n teken ketu' smaqiwsulaqik mijua'ji'jk nuta't wja'tuan asite'lsuti ktikl wunki'kual mijua'ji'jk ke'sk mna'q kis-smaqa'laq mijua'ji'jk. Mu ktu' iknmakuk asite'lsuti na amujpa ela'timk ilsutaqney kelutmumk asite'lsuti kisi-smaqiwsulan mijua'ji'jk. Nujii-ilsuteket iloqaqtew pukwelk koqoey ke'sk mna'q kisita'sik, nkutey nike' ketloqo ula smaqiwsimk ajkna'tuateg ktikl wunki'kual mijua'ji'jk ta'n tel-mittukwalkwi'tij kisma teli-maliamkwi'tij aq ketloqo wla'lukunew mijua'ji'jk ta'n tel-smaqiwsulujik.

WUNISKAMIJUE'L KOQQWAJA'TAQNE'L

Ta'n telo'ltijik mijua'ji'jk aq wuniskamijuaq mu etl kaqianuk tepkisa'ti'tij kisna puna'lti'tij wnki'kuaq. Kaqi'sk, siaw-tlo'ltiaq nkutey nike' ke'sk mna'q talianukek. Mu tla'sinuk na, mijua'ji'jk wuniskamijuaq nuta'q kjijitunew koqqwaja'taqne'l ala'tu'titl tplutaqney-iktuk. Tplutaqn ta'n maliamajik mijua'ji'jk wettaqne'wasikl "ta'n koqoey maw klu'k" wjit mijua'ji'jk. Mi'soqo kisi-kinua'tekemk ajkna'lukwi'titew mijua'ji'jk nmianew wuniskamijuaq, teltek maw klu'ktn wjit mijua'ji'jk siawa'sikt n ta'n telo'lti'tij.

Mijua'ji'jk ala'tu'tij koqqwaja'taqn wjit msit ksalsuti aq apoqnmasuti etek wjit nekmow aq keknue'k wjit ta'n telikwet, tele'k aq tel-kina'masij kismian wuniskamijewijik.

Wen mtua'lij ta'n tel-nmiaj wuji'jk, ekina'mut aji-ankaman nutewistulitl wjit ta'n kis tla'teketew tplutaqn-iktuk. Mijua'ji'jk wuniskamijual kisi-piskwa'tew ilsutaqney-iktuk wi'katikn kelutk kisi-nmian wuji'jk. Ne'kaw kisi-nmian msit wikmaq telte'tasik klu'ktn wjit mijua'ji'jk.

TA'N TEL-NASKWA'TATIMK WUTMO'TAQNUEW

Wjiksi'key tplutaqnn wetnu'kwalsik nenuite'tmn ta'n kitk wenik tepqatkik teli-apoqntmi'tis malie'wuti, na wjit naskwa'tumk mekwaye'k ta'n koqoey pekwatasik ke'sk mna'q sikoqianukek malie'wimk. Mikuite'te'n te's ewi'tmumk wen wikma'jl kiswa wikma'jk ula kisi- wikasikl (" Naskwa'tumk Wutmo'taquow" kiswa "Naskwa'tumk Malie'wujuk Wutmo'taquow") teli-ksua'tasiktn tlapukuektn staqa tel-wikasik ta'puewey naskwa'tumk wi'katikney Wjiksi'key Tplutaqney.

Ula tplutaqnn mu te's ewe'wasinuk. Nkutey nike' tepqatkik wenik ma we'wmi'tik ula tplutaqnn ala'tu'tij malie'wimkewey kis-aknutmamkewey. Tplutaqnn wjit tel- naskwa'tatimk wutmo'taquow mu elukwenuk wjit wenik toqnasultijik mi'soqo wesua'tu'tij ta'n telapukuek wjiksi'kewey tplutaqnn ta'n tujiw eltu'tij wjiksi'key kis aknutmamkewey.

Ilsutaqney-iktuk kisi-klutmumk naskwa'tasiktn wutmo'taquow ta'n tujiw wen nepk, puna'ltimk kiswa tepkisa'timk. Wjiksi'key tplutaqnn ewekasik naskwa'tatimk wutmo'taquow Ktaqamkuk kiswa Pi'tawk teluisik wjiksi'key tplutaqney.

Tepkatik mikwite'tmn etek na keknue'k teli-pkije'k ala'toq wen kisi-klutmn naskwa'tasiktn wutmo'taquow. Wen klutk toqo ki's kaqia'q tel-pkije'kek, ma' juku'aqmik kisi-naskwa'tasik wutmo'taquow. Nuta'q aji-ankaman wen nutewistulitl kwlamam kisi-kjijitutew ta'n teli-pkije'k ala'toq wjit keknue'kl tela'sikl. Mikuite'te'n, tepqatkik wenik ala'tu'tij kisa'matinew ta'n tl-naskwa'taq wutmo'taquow. Kelutmumk naskwa'tatimk wutmo'taquow kismaqa'tumk ke'sk malie'wimkek maliptasik ilsutaqney-iktuk ta'n tujiw mu skimtuk kisa'mati'tik wenik ta'n tla'teketaq na'sik, wenik tepqatkisnik kisi-siaw-ila'matitaq ta'n ketu' tla'tu'tij koqoey, tlia' kisi-klutasik ilsutasiktn. Me' mu kisa'mati'tik na liatew ilsutekemkewey, wiaqtek matnasik puna'ltimk maliptasik.

Tplutaqnn teli-wsua'toq koqoey pekwatumkis ke'sk me' malie'wimkek ma' toqi-alsutasik aq elmiaq puna'ltimk koqoey toqi-alsutumumk naskwa'tasik mekwaye'k. Ula teli-wsua'tasik nenuite'tasik ta'n kitk tepqatkik teli-apoqntmi'tis koqoey malie'wi'tijek- nkutey nike' suliewey pekwatumk, tel-maliptomuj mijua'ji'jk, tel-maliptomuj wikuow aq koqoey piluey. Tepkatik mikwite'tmn, na'sik, mu msit wutmo'taquow tli-ankaptasinuk nkutey "malie'wimkek pekwatasik". Ula koqoey pekwatasik mu teli-ankaptasinuk nkutey "malie'wimkek pekwatasik".

- Iknmatimkewel, naqtmu't wen koqoey, apankituewey kiswa ilkitmamkewey mi'soqo na pekwatasikl ewe'wasik wjit koqoey ewe'wasik wjit wjiksi'k kiswa ewe'wasik pekwatelmumkl wjiksi'ke'l pekwatasikl.
- Wjiksi'ke'l kesite'taqne'l
- Ta'n tel-jileyumk apankituewey-pasik pkesikn ta'n apankitasik wjit suliewey entumk-nkutey nike' entumk teli-pkwatekemk.
- Te's wen alsutk wutmo'taqn
- Lukwaqne'l pekwatasikl
- Koqoey wen wutmo'taqn tepkisa'tasiksip malie'wimkewey kisa'matimkewey-iktuk.
- Koqoey wen wutmo'taqn mesnkis ki's tepkisa'timkek.

Etek koqoey mu ekitasinuk, amujpa menaqaj ankaptasik ta'n tela'sik koqoey nkutey nike' newte'jit wenik tepqatkisnik naqtmus wenji'kuom toqo wikisnik ke'sk me' malie'wi'tijek, tli-ankaptiten nkutey malie'wimkek pekwatasik aq amujpa naskwa'tatiten. Aq elp newte'jit wenik tepqatkisnik kisi-kinua'tekej apoqnmuasn wikma'jl wtlukwaqnn, na kisi-kluttew naskwa'tasiktn lukwaqne'l pekwatasikl.

Wen alsutk malie'wijk wenik wutmo'taгнуow ?

(I) Ta'n tujiw wenik malie'wijk

Ta'n wikijik wenik malie'wijk na wenji'kuom aq maqamikew ta'n ewe'wmi'tis wjit wjksu'kewey tepqatmi'tijek. Kisi-wenji'kuomitew kiswa sawtaqa'taqney kiswa aliwsutmmumk wenji'kuom kiswa poqtiska'sik. Kitk wenik tepqatkik nkutey tel-wjuku'aqami'tij ta'n wikipnik malie'wi'tijek tlia' newte'jit tmk alsutkis, ta'n pasik telimsnasiksip, kiswa newte'jit pasik wtuusunm ewi'tasik kistelmn. Tepqatkik wenik toqi-alsutmi'tij wikuow, kwlaman teli-ankaptasik kitk ala'tu'tij kitk newte' teli-alsutekemk koqqwaja'taqney wjit wutmo'taгнуow.

Newte'jit npik na ktik skimtuk msntew wenji'kuom aq maqamikew. Aq elp wejaja ula toqi alsutekemk amujpa ewikasik kitk kisa'matijik ntui'skenew kiswa apatkwi-maqatuinew wikuow.

Kisi-tepkisa'timk, ta'n wenik tepqatkisnik kitk wejku'aqmi'tij kis wikinew wikuow, newte'jit tuisiwsij, ta'n wen siawqatk mu asite'tasik sa'se'wa'tun pkijoqiknn kiswa keltritan ktikl wenji'kuom, mi'soqo tua'teluaj ktikl kiswa ala'toq ilsutekemkewey teluek nekm kis newtiqattew wikuoaq.

Newtiqatmumk na teluek wen wikma'jl kisi-siaw-newtiqattew tlia' me' toqi alsutmi'tij. Ta'n pasik teken wenik tepqatkik kisi-lietew ilsutekemkewey aji-klutmn kis newtiqatmn wikuow ta'n tujiw tepkisa'timk, na'sik nuji-ilsuteket kluttew maqatawe'l tla'siktan aq keknu'e'k koqoey weji-tla'sik.

(ii) Malie'wimkek koqoey pekwatasik.

Pasik teken mesnkis ke'sk malie'wi'tijek, kis wiaqkitten koqoey etek lamikuomk wikuoaq, wutapaqnuew kis-mawta'sik suliewey, lukwaqn-iktuk wettaqne'wasikl welapetmumkewe'l nkutey nike' tpi'tnewey, mena'luksimkewey aq atlasimikewey apankituewey, ekinua'tekemk kisi-mawta'sik wjit tpi'tnewey, kistelasikl atkno'qnn, wi'katikn ewikasik ta'n telawtik kis-mawtelmn, aq wenji'juomji'jl kiswa

maqamikew ta'n ewe'wmi'tij wuji'juaq. Teli-ankaptasik kitk wenik tepqatkik kisi-mawte'mnew ula pekwatasikl na wjit naskwa'tati'tij.

A'qatayikewe'kemk

Tepqatkik wenik me'sa'mati'tij ta'n tl-naskwa'taq wutmo'taгнуow, kisi-kluttaq nuji-ilsuteket naskwa'tun ta'n koqoey pekwa'tu'tij. Wjksu'key tplutaqn teluek kitk newte' teli-alsutmi'tij koqoey pekwa'tu'tis ke'sk malie'wi'tijek. Na wjit ta'n tujiw kelutasik naskwa'tasiktn wutmo'taгнуow, ilsutekemkewey, tluetew te's a'qatayik wen msntew.

Kaqi'sk, kitk kwilmi'titew tepkistek tplutaqney kekinua'taqn aq kisa'matitaq ta'n tl-naskwa'taq wutmo'taгнуow. Na'sik mu kisa'mati'k na la'tuten ilsutekemkewey-iktuk. Elmiaq na tla'sik, kitk amujpa piskwakittaq wi'katiknn ekinua'tekekl wjit wutmo'taгнуow ewikasik kaqi-tepesk aq ma'w kejikawey ekinua'taqn wjit wutmo'taгнуow. Ilsutekemkewey ewe'wtew ula ekinua'taqn wjnu'kwatm kisi-naskwa'tun mekwaye'k wutmo'taгнуow.

Newte'jit tlo'tk mu tetpaqa'nuk ta'n tel-naskwa'tumk Wutmo'taгнуow na kisi-kluttew ma nkutey tl-naskwa'tasiktn. Ke'sk mna'q ilsutekemkewey tela'teken na, amujpa elui'tmasimk ta'n tel-naskwa'tasik mekwaye'k koqoey "mu tetpaqa'nuk aq mu kelu'ktuk". Ilsutekemkewey mu ankaptmuk ta'n teli-opla'laj wen wikma'jl, wiaqiw kesatekemk, ta'n tujiw naskwa'taq pekwatasikl malie'wimkek. Ta'n wen naqtik wikuow mu entuk koqqwaja'taqn wjit tel naskwa'tumk wutmo'taгнуow, aq elp ta'n wen siawqatk aq maliamajik mijua'ji'jk mu ajelk wejku'aqamik. Ilsutekemkewey ma' nkutey tl-naskwa'tuk wutmo'taгнуow newte'jit wjikaqo'tk kiswa wjintoq ta'n pekwatasiksip malie'wi'tijek.

MALIE'WIJIK WENIK WUTMO'TAQUOW L'NUE'KATIK.

Pilua'sik ta'n tel naskwa'tatimk koqoey L'nue'katik. L'nuey Tplutaqn ta'n ewe'wasik wjit L'nuey maqamikew mu wesku'tmumk ta'n teli-alsutmi'tij malie'wijik wenik ta'n wiki'tij aq saqamawewa'kikewe'l tplutaqn mu elukwenukl L'nue'katik. Teli-wsua'tasik pilua'sitew koqoey te's piluey L'nue'kati. L'nue'katik wiki'tij wenik puna'lti'tij tepias kjjitunew saqamawewa'kikewe'l tplutaqn wjit malie'wijik wenik wutmo'taquow mu elukwenukl aq tepias pipanimanew mawi-tpluteka'tijik wutanmuag ta'n tel-maliaptasik ula koqoey.

Etekl l'nue'kati'l ta'n wenik wikuowultijik iknmujik wi'katikn ekinua'tekek alsutmn wikuow.

Wi'katikn ekinua'tekek alsutmn kikuow na elui'tmasit, teluek ala'tu'n koqqwaja'taqney alsutmn ki'kk. Kisi-iknmuj newte'jit wen kisna toqi-iknmuj tapusi'tij. Ta'n wen wesko'tk kisi-iknmuatwew wenl pilue'l tleyawilit L'nue'katik. Na kitk tepqatkisnik tleyawi'tij L'nue'katik na kisi-iknmuaten. Amujpa welte'k sa'se'wa'tasik teli-alsutekemk nikanus ta'n nujo'tk L'nuey aq oqwatnukewey mtmo'taqney.

Elmiaq wenik mu kisa'mati'tik sa'se'wa'siktn ta'n teli-alsutekemk, mu eyknuk ta'n tl-

kikaja'ten newte'jit wikasik wtuisunm, ta'n wen ewikasit ala'toq koqqwaja'taqney siaw-klo'tmn wikuow.

Jijuaqa na l'nue'katik mawi-tpluteka'tijik mu iknmuetu'tikl. Na tla'sik koqoey, l'nue'katik mawi-tpluteka'tijik ala'tu'tij koqqwaja'taqney kisutmnwew ta'n wen siawqattew wenji'kuomk. Jiptuk iknmuataq ktikl piluey wenji'kuom. l'mu'ti'tij mijua'ji'jk, l'nue'katik mawi-tpluteka'tijik jiptuk asite'lma'tital ta'n wenl maliam'a'tijik mijua'ji'jk siawqatmlin wenji'kuomk.

Ilsutekemkewey na etek koqoey kisutk wjit malie'wijik wenik wutmo'taquow. Nkutey nike' ta'n telawtik wenji'kuom aq maqamikew ankaptiten ta'n tujiw naskwa'tumk pekwasasikl. Newte'jit mu msnmuk wenji'kuom, na ilsutekemkewey kisuttew ktik apankituan wikma'jl ta'n wejku'aqmitl. Mu na ula naqamasianuk mita metue'k weji-kjjitumk ta'n tel-tepawtik wenji'kuom mita mu kis-atankuamit tami se'k.

Wen amujpa naqtik wi'k, mu na amujpa naqtmuk L'nue'kati. Tleyawij na L'nue'kati, l'nue'katik mawi-tpluteka'tijik na kwilmuataq ta'n wikilital.

TA'N MIJUA'JI'JK TELI-APANKITUALSEWUT

Ta'n Mijua'ji'jk Teli-Apankitualsewut na suliewey ta'n newte'jit mijua'ji'jk wunki'kual apankitua'j ktikl wjit tel-maliamuj mijua'ji'jk. Ta'n Mijua'ji'jk Teli-Apankitualsewut na etek kwlamana ta'n tuijw wenik puna'lti'tij, kitk apankittaq ta'n tel-maliamuj wunijana'uaq ta'n tel-kis-pkwatu'tij. Mu na ksipu'taqn kiswa wenmaja'taqn. Ke'sk suliewey apankitua'j ta'n wen maliamajik mijua'ji'jk ta'n wikultijik, tel-kno'tlujik, tel-smujik, tel-kina'mujik aq tel-maliamujik.

Wen amujpa apankitk Ta'n Mijua'ji'jk Teli-Apankitualsewut?

Msit wen ala'toq tepkatimk apankitmn tel-maliamuj wunijink. Mijua'ji'j wunki'kuk wesko'tmi'tij tepkatimk apankitmn new ta'n tel-maliamuj wunijana'uaq, ta'n pasik ketu' tla'mati'tij nekmow. Amujpa apankitualsewa'tijik wunijana'uaq tlia' puna'lti'tij. Mu ajkne'nuk ta'n teli-pkiji-tepqtatipnik kiswa teli-pkiji-tkweyatipnik. Mu ajkne'nuk pukweli-pkwatekej kiswa tekli-pkwatekej, mi'soqo mu koqqwajianuk tela'sik. Mu kisi-wsmuktmu'n apankitmn ta'n mijua'ji'jk teli-apankitualsewut mita mu nuku'tekweyatiwoq kiswa mu nemiawjik knijink. Maw kaqi'sk ta'n wen mijua'ji'jk maliamajik kiswa ta'n wen maw-kaqi'sk tekweyajik msntew apankitualsewey.

Tal-kisi-wji-msnmumk Ta'n Mijua'ji'jk Teli-Apankitualsewut?

Amujpa Ta'n Mijua'ji'jk Teli-Apankitualsewut maliaptasik ta'n tuijw puna'ltimk. Mu kisutasinuk Ta'n Mijua'ji'jk Teli-Apankitualsewut ke'sk mna'q puna'ltimk, Na teltekl wjksu'ke'l kis-aknutma'timkl nkutey nike' malie'wimkewey kis-aknutma'timk. Ta'n tuijw puna'ltimk wiaq-kelutmumk Ta'n Mijua'ji'jk Teli-Apankitualsewut. Wen wikij kjikane'katik St. John's, Mount Pearl kiswa jajike'k wjipenuk mi'soqo oqwatnuke'l Terra Nova Park (wiaqiw Bonavista Peninsula) amujpa eliet mawa'tasik wjksu'key ilsutekemk klutmn Ta'n Mijua'ji'jk Teli-Apankitualsewut. Wen wikij se'k aq puna'laj wikma'jl, eliet

Mawi-espe'k Ilsutaqney (etli-ilsutekemk) ajiklutmn Ta'n Mijua'ji'jk Teli-Apankitualsewut. Wen wikij wejuowk ta'n etli-ilsutekemk Mawi-espe'k Ilsutaqney aq mna'q malie'wi'tikl mijua'ji'jk ktik wunki'kual, kiswa mijua'ji'jk wnki'ku'aq tepkisa'tijik pasik mu puna'lti'k kisi-kluttes Ta'n Mijua'ji'jk Teli-Apankitualsewut saqamawa'kikewey ilsutaqney. Kitk wnki'ku'aq kisa'mati'tij ta'n telawtik Ta'n Mijua'ji'jk Teli-Apankitualsewut apankitten, na ewi'kmi'tij wi'katikn-iktuk, nkutey nike' tepkisa'timkewey kisa'matimkey. Wtuismual ika'tu'titl aq menaqaj elui'tmasimk tuijw piskwa'tumk koqqwajiaq ilsutekemkewey. Nuji-ilsuteket iloqaptitew ta'n telawtik kwlamana kiswa sitew tepiana ta'n tuijw enkatmumk ta'n telapukuek Ta'n Mijua'ji'jk Teli-Apankitualsewute'l ami-tluekl. Kisutasikl wiaqtekl tepkisa'timkl kisa'matimkl kis-siaw-wiaqaten puna'ltimkewey' kisutasikl.

Koqoe'l Net Ta'n Mijua'ji'j' Teli-Apankitualsewut?

Ta'n Mijua'ji'j Teli-Apankitualsewut tel-kina'muekl na tplutaqne'l aq kis-mawkitasikl ta'n ewe'wmumkl ilsutmumk ta'n Mijua'ji'j Teli-Apankitualsewut apankitten. Etekl na Kanataewe'l Ta'n Mijua'ji'j' Teli-Apankitualsewut tel-kina'muekl aq saqamawewa'kie'l tel-kina'muekl. Kitk na ula tplutaqnn aq nuji-ilsuteka'tijik mu kisi-awsami-pilua'tuk ta'n telapukuekl.

Kanataewe'l Ta'n Mijua'ji'j' Teli-Apankitualsewut tel-kina'muekl wije'wmumk ta'n tuijw mijua'ji'j' wunki'kuk malie'wisnik tuijw nike' pem-puna'ltijik kiswa ki's kisi-puna'ltijik. Saqamawewa'kie'l tel-kina'muekl wije'wten ta'n tuijw mijua'ji'jk wunki'kuk mna'q malie'wiksipnik kiswa kisi-tepkisa'tijik kiswa ketu' tepkisa'tijik pasik me' mna'q kiswa' sik siaw-puna'ltinew.

Ta'n Mijua'ji'j' Teli-Apankitualsewut tel-kina'muekl etek ta'n tel-mawkiljatmumk Ta'n Mijua'ji'j' Teli-Apankitualsewut. Tel-kina'muekl pukwelk koqoe' wiaq-kitasik nkutey nike' ta'n teken saqamawewa'ki kiswa maqamikew tley ta'n wen apankitk, ta'n

te'si' tij mijua'ji'jk aq ta'n wikultijik. Etekl ula tel-kina'muekl tuijw Etquljuiku's 1, 1997 (il-wikasiksipn Etquljuiku's 2006.)

Ta'n Mijua'ji'j Teli Apankitualsewut kiswa kisa'matimkewey ta'n kisitasiksip ke'sk mna'q Etquljuiku's 1, 1997 mu skimtuk sa'se'wa'tuk tel-kina'muekl. Wen ktu' sa'se'wa'toq kisa'matimkewey kiswa teplutekemkewey ilsutaqnewo'kuomk, telkimuksimkl tuijw lukwetal. Na'sik, kisa'matimkewey kiswa teplutekemkewey ta'n kisitasiksip ke'sk mna'q Etquljuiku's 1, 1997 aq wenik mu' ktu' sa'se'wa'tu'tik na tel-kimuksimkl ma' lukwenukl.

Keknue'kl etekl nuji-ilsuteket kisuttew piluawtik aq ta'n ewikasikl Ta'n Mijua'ji'j Teli-Apankitualsewut-iktuk kis-mawkitasikl. Ta'n telawtik kis-mawkitasikl apankitasiktn wjit mijua'ji'jk tel-maliama'j kisi-ankua'ten kiswa altuwa'ten ta'n na tel-tettapuek. Nkutey nike' ta'n telawtik wen apankitk altuwa'tuaten awsam kitnmaj. Kiswa nuji-ilsuteket kisuttew ajawtiktn telawtik apankitmumk mijua'ji'j ajiksika'tuek ta'n tel-maliama'j. Keknue'kl keska'tuekl na koqoey ta'n mu wiaq- kitasinukl eltumkek kis-mawkitasikl apankitasiktn. Ta'n tuijw ankapitk asite'tmn keknu'e'kl keska'tuekl, nuji-ilsuteket ankapitew ketloqo nuta'qtn wjit ta'n koqoey maw wla'lukutew mijua'ji'j aq tetpaqa'qtn wjit mijua'ji'j aq wunki'kuk aq ta'n telo'tmi'tis suliewey ke'sk mna'q tepkisa'timkek. Keska'tuekl kitk wunki'kuk apankittaq, ta'n teli-pkwateket wjiatew ta'n telawtik apankitk. Keska'tuekl wiaqtek teli-ksika'tuek mijua'ji'j ali-nsipit, espi-kina'matnewey kiswa elukwasik wipitl.

Kanataewe'l Ta'n Mijua'ji'j Teli-Apankitualsewut tel-kina'muekl we'jitutisk lien Kanataewey Koqqwaja'taqney Mtm'o'taqney (<http://www.hoa.gov.nl.ca/hoa/>).

Awsam Kitnmamk

Ilisutekemkewey kisuttew ajawtik kiswa aji-anawtik apankitasin wjit ta'n tel- maliama'j mijua'ji'jk aq ta'n teltekl kis-mawkitasikl elmiaq ta'n pasik teken mijua'ji'jk wunki'kuak kisa'muep nuji-ilsutekeel awsam kitnmatew nekm kiswa mijua'ji'j. Ta'n teltek tel-

kina'muekl, ta'n pasik teken mijua'ji'j wunki'kuk kisi-kluttew piluawtik (ajawtik kiswa aji-anawtik) awsam kitnmaj mijua'ji'j kiswa wunki'kul. Kis-we'wten ula tel-kina'muekl elmiaq newte'jilitl wunki'kul awsam tettuelij, toqo tla'lj keska'taj tel-maliama'j wikmaq ke'sk mna'q tepkisa'timkek. Tapu'kl ankapitasikl ke'sk mna'q tepkisa'timkek. Tapu'kl ankapitasikl ke'sk mna'q kis-tluemit awsam kitnmaj:

- amujpa kisi'tasik ketloqo ta'n tekenl wunki'kul kelutmlj sa'se'wa'tumk apankitasik tetuji kitnmalin mtue'kitew kisi apankitm telawtik netutmut kiswa mtue'kitew kiseywan mijua'ji'j pasik telawtik iknmuj.
- ta'n wen kelutk sa'se'wa'tumk apankitasik amujpa kisi-kina' teket aji-ewle'jijik nekmow aq wikma'jl. Ta'n tela'lti'tij kitk wikual iloqaptasiten. Ta'n teli-pkwateket e'tasiw wen wikit kitk wenji'kuoml iloqaptasiten kwلمان menaqaj kisi-anapititen ta'n telo'ti'tij. Elmiaq ta'n wen telues awsam kitnmaj, we'jitumk tel-kelutkis awsam kitnmamkewey.

Ta'n tel-sa'se'w wikasikl Kaplno'lewe'l Ta'n mijua'ji'j tel-kina'muekl 2006ek.

Etquljuiku's 2006, Kaplno'lewe'l Ta'n Mijua'ji'j Teli-Apankitualsewut tel-kina'muekl sa'se'wikasiksipn.

Koqoe'l kis-sa'se'wa'tasikl wiaqtekl:

- il-wi'kasikl Kaplno'lewe'l Ta'n Mijua'ji'j Teli-Apankitualsewut kis-mawkitasikl kwلمان wije'wmi'tital maw kejikawe'l Kaplno'le'l, saqamawewa'kie'l aq (territorial) menkitasik ta'n pekwatumk.
- ekinua'tekemk ta'n koqoe'l keknu'e'kl keska'tuekl wesku'tasikl tel-kina'muekl-iktuk.

Ta'n tl-mnkitten Kanataewey/Kepekewey Tpi'tnewey kisutasik kisi-apankitasik kiswa kis-lukwemkewey apankituawey kisi-ika'toq wen ta'n tuijw iloqaptasik ta'n telo'ti'tij kitk wikual.

- sa'se'wa'tumkis ta'n telapukuek wjit se'k wikimk, kwlamam ilsutekemkewe'l kisi- wiaqkittaq ajawtikl menkitasikl ta'n pekwatumk se'k maqamikew wen wikit ta'n tujiw iloqaptasik ta'n telawtik pekwatoq ta'n teken mu wikit Kanata aq;
- Sa'se'wa'tumk ta'n tett wesku'tasik saqamawewa'ki Ktaqamkuk kwlamam nika' wikasikitrew ta'n tel-tetpaqi-wisik saqamawewa'ki "Ktaqamkuk aq Pi'tawk".

Ula kisi-sa'se'wi'kasikl ma' skimtuk pilua'tukl ki's etekl kisa'matimkewey wjit ta'n telawtik apankitasik kiswa mesnmumk wjit tel-maliamuj mijua'ji'j'.

Ta'n teltek tel-kina'muekl, wen ala'toq kisutasik ke'sk mna'q Etqujuiku's 1, 2006 wjit teli-apankitumk tel-maliamuj mijua'ji'jk kisi-klutrew sa'se'wa'tuksin kwlamam wijew'ten kis-sa'se'wa'tikl wiaqiw pile'l kis-mawkitasikl.

Tali-pkiji-apankitasik Ta'n Mijua'ji'j' Teli-Apankitualsewut?

Ta'n Mijua'ji'j' Teli-Apankitualsewut apankitumk mi'soqo mijua'ji'j' tewije'k, newtiska'q jel pesqunatek wijew'mumk Ktaqamkuk aq Pi'tawk. Siawi- apankitten tlia' mijua'ji'j' tewipuna'el emiaq me' lita'sualaj wunki'kuk maliamkun.

Ta'n koqoe'l wjit siawi-apankitten tel-maliamuj mijua'ji'j' wiaqtekl me' pem-kina' masij mijua'ji'j' espi-kina'matnewey-iktuk kiswa mijua'ji'j' ejele'k kiswa mu kiseyasik.

Kisi-menkitmuksin wjit Ta'n Mijua'ji'j' Teli-Apankitualsewut?

Ta'n Mijua'ji'j' Teli-Apankitualsewut kisutasikl tel-kina'muemkewey-iktuk mekwaye'k etekl. Ta'n wen apankitk Ta'n Mijua'ji'j' Teli-Apankitualsewut ma' kistawek menipkwa'tuksin telawtik apankitk Ta'n Mijua'ji'j' Teli-Apankitualsewut ta'n tel-menkitmuksit aq ta'n wen apankitit mu menkitmuksik wjit Ta'n Mijua'ji'j' Teli-Apankitualsewut.

Il-mawkitumk Ta'n Mijua'ji'j' Teli-Apankitualsewut

Wjiksi'ke'l koqqwaja'taqne'l mtmo'taqne'l kisi-wja'tumk ta'n teli-il-mawkitumk Ta'n Mijua'ji'j' Teli-Apankitualsewut ta'n skimtuk il-mawkitumk telawtik apankitasik Ta'n Mijua'ji'j' Teli-Apankitualsewut ewe'wmnew kiswa nuji-ilsuteket kiskuk tla'siktin. Nespi-wikasitew il-mawkitumkewey kisa'matimkewey-iktuk kiswa kisutasikewey-iktuk.

Il-mawkitasik lukwatten te's newtipunqek kwlamam tepawtik apankitten wjit tel-maliamuj mijua'ji'jk. Ekinua'taqn wjit tel-menkitekewut wen amujpa piskwakitumk te's newtipunqek, ta'n wen apankitk aq ta'n wen apankitit amujpa elukwatmi'tij ula. Ekinua'taqn iloqaptasik aq ta'n tett piley ekinua'taqn pilua'tew telawtik apankitumk (nanayikl kiswa piamiw) ajawtik kiswa aji-anawtik, kitk ekinua'tujik piley kisi-il-mawkitasik. Kitk mu e'tmatmi'tik kisi-il-mawkitasik na piley kisutasik l'tuten. Ta'n pasik teken kisi-matntew piley kisi-il-mawkitasik pasik piskwakitk ilsutaqney-iktuk ekinua'taqn teluek matnk kisi-il-mawkitasik. Na tela'sik, enqa'sik kisi-il-mawkitasik mi'soqo nuji-ilsuteket kisita'sij ketloqo apankitasiktin kisi-il-mawkitasik kiswa piluawtik.

Teken kisutasikl kiswa kisa'matimkewe'l kisi-il-mawkitasiten?

Mtmo'taqney ta'n il-mawkitmi'tij Ta'n Mijua'ji'j' Teli-Apankitualsewut kisi-il-mawkittaq Ta'n Mijua'ji'j' Teli-Apankitualsewute'l kisutasikl kiswa ewikasikl kisa'matimkl, ta'n teluek asite'tasik il-mawkitasiktin aq kisi-piskwa'tasiksipnl saqamawewa'kikewey, Kanataewey kiswa mawa'tasikl wjiksi'ke'l ilsutekemkewe'l, ula mtmo'taqney kisi-ewe'wmumk wjit kisutasikl kiswa ewikasikl kisa'matimkl piskwakitasiksipnl ilsutekemkewey-iktuk tujiw Penatmuiku's 1, 2007 (mu wiaqa'tasinukl ki's weji-kisutasikl Ekinua'taqney wjit tkisnukewey mtmo'taqney wjit Ta'n

Mijua'ji'j' Teli- Apankitsualsewut.)

- Te'sipunqek msit ta'n apankitmi'tij aq eykik wenik apankitujik wjit mijua'ji'jk tel-maliamuj telimujik piskwakitmnw il-lukwasatik ekinua'taqn wjit ta'n telawtik menkitekewujik. Ula ekinua'taqn ewe'wmumk il-mawkitmumk telawtik apankitten wjit tel-maliamuj mijua'ji'jk. Ta'n tujiw mu piskwakitasinuk ula ekinua'taqn tli-ankaptiten ta'n wen apankitk nkutey 10% ajawtik pekwato'q tujiw kespi kisutasikek.

Ta'n koqoey nuta'q tla'teken elmiaq kisutasik kiswa ewikasik kisa'matimk kisi-piskwa'tuj mtmo'taqney ta'n il-mawkitmi'tij Ta'n Mijua'ji'j' Teli-Apankitsualsewut?

Amujpa ekinua'tujik sa'se'wa'tu'n ta'n eli-apu'ksin wi'katiknn kiswa tel-mattaqa'luksin. Elmiaq mu apu'kwetu'n maw kejikawey ekinua'taqn ta'n tli-msnultaq, jiptuk ma' kinua'tuksiwun il-mawkitasik apankitmumk aq piluawtik piskwa'tumk ilsutaqney-iktuk.

Tal-kisi-kjijitutisk ta'n il-mawkitasik telitpiaq.

Elmiaq kaqi-iloqaptmi'tij maw kejikawey ekinua'taqn wjit tel-menkitasik pekwatumk, mtmo'taqney wjit teli-il-mawkiljemk ewe'wmi'titl Ta'n mijua'ji'j' teli- apankitsualsewut ekinua'tekemkl il-mawkitmi'tij tlawtitew apankitasik wjit tel- maliamuj mijua'ji'j (k). Kisi-mawkitasik atawtik aq \$5.00 na telawtik apankitten ewi'kmumk "Ekinua'taqn Wjit il-Mawkitekemk" aq elkitmujik kitk wunki'kuk mijua'ji'j.

Talitpiatew mu wlte'tmu'n telawtik kisi-il-mawkitasik?

Ta'n tujiw peji-apu'ksimk ekinua'taqn wjit il-mawkitekemk wiaqtek elp ekinua'taqn ktu' matnmn ta'n teli-ntutmuksin kisi-il-mawkitasik. Nekmowey amujpa apaja'tumk ilsutaqney ta'n etl kisutasiksip amskwesewey

kisutaqn. Ne'wt mesnmn ekinua'taqn wjit il-mawkitekemk, ala'tu'nl nesiska'ql na'kwekl piskwa'tun ekinua'taqn ktu' matnmn ta'n teli- netutmuksin kis-mawkitasikl. Peji-apu'lten keknue'k wi'katikn wejiaq ilsutekemkewey ekinua'task ta'n nuk lietisk aji-matnmn kisi-il-mawkitasik. Nuji-ilsuteket iluttew ta'n tlawtitew apankitmumk. Mu piskwakitasinuk ilsutekemkewey-iktuk ekinua'taqn ktu' matnasin kis-il-mawkitasik, na piley kisi-il-mawkitasik apankitasiktn aq ewikasik "Ekinua'taqney wjit il-mawkitekemk" poqtamkiatew.

Ela'timk ilsutekemkewey, kelutumuk sa'se'wa'tasiktn kisutasik wjit tel-maliamuj mijua'ji'j.

Ta'n pasik tujiw ke'sk pem-lukwatmumk il-maw-kitasik, mijua'ji'j wunki'kuk kisi- la'titaq ilsutekemkewey klutumnew sa'se'wa'tasiktn ki's kisutasik wjit tel-maliamuj mijua'ji'jk. Il-mawkilja'tite'wk kinua'tua'titaq wenik ta'n tlitpiatew il-mawkitjemk elmiaq la'timk ilsutekemkewey aji-klutumuk sa'se'wa'tasiktn. Kejitu'sip mu talawtinuk apoqnmasuti wjit teli-il-mawkitasik telawtik maliamuj mijua'ji'jk.

-Mu talawtinuk apoqnmasuti weja'tumk mtmo'taqney ta'n il-mawkitmi'tij Ta'n Mijua'ji'j' Teli-Apankitsualsewut.

EKINUATA'QN TA'N TLIMSNUJIK

Family Justice Services Recalculation Officer

20 Brook St.
P.O Box 185
Corner Brook NFLD, A2H 6C7

Tel: (709) 634-4172
Fax: (709) 634-0833

APANKITUEWEY WJIT WEN WIKMA'JL

Ta'n tujiw wenik tepkisa'ti'tij, etuk jel mu kitk ala'tu'tik newte' kis-tli-lukowuksinew. Ta'n tujiw tela'sik na koqoey, ta'n teken aji-tekli-pkwateket kis-kluttew apankituewey. Ula koqoey amujpa ankite'tmumk ta'n tujiw ankaptasik wen ala'tun koqqwaja'taqn tplutaqney-iktuk. Apankituewey wjit wen wikma'jl amujpa apankitumumk ta'n teylemki malie'wimkek aq ta'n tel-lukwesnik wenik, nkutey nike' newte'jit mu elukweksip kwlaman kisi-maliataq mijua'ji'jk, ke'sk malie'wi'tijek aq ki's puna'lti'tijek. Aq elp amujpa ankaptasik ne'wt puna'lti'tij newte'jit mu aji-kitnman. Maw-kespitek, apankituewey ewe'wmumk apoqnman te's kisi-maliamsinew teli-nqase'k, pasik kis-tla'sik.

Nuji-ilsuteket ankaptital milamu'kl koqoe'l ke'sk mna'q kisita'sik kisutmn apankituewey. Ula koqoey ankaptitew: Tali-pkiji-tqwa'masnik wenik? Tali-pkwatekejik aq tal-nuta'jik te's wenik? Tali-apoqnmuasn wen wikma'jl telipkwatekelij? Wen tekweyajak mijua'ji'jk?

Mu na ula koqoe'l pasik ankaptasinukl etekl koqoe'l pilue'l nuji-ilsuteket wiaqkittal.

- Ta'n koqoey wjit puna'ltimk mu ekitasinuk ta'n tujiw ankaptasik ta'n tepkatik apankitumumk. Puna'ltimkewey tplutaqn telapukuek ma' ankaptasinuk ilsutekemkewey-iktuk ta'n telqamiksimk kisma teli-o'pla'tekemk ta'n tujiw ilutasik apankituewey.

Keknue'k teli-pkije'k ala'tumk wjit kelutumumk apankituewey

- Amujpa mikwite'tmumk keknue'k teli-pkije'k ala'tumk wjit tel-klutumumk apankituewey. Klutasik apankituewey ki's pemiaq keknue'k teli-pkije'k, wejikesite'w ma' wjuku'aqamik apankituewey. Telkina'muemk te's wen aji-ankaman nutewistulitl kwlaman kjijitutew ta'n teli-pkije'k etek wjit te's keknue'k tela'sik koqoey.

Wen kis-kluttew apankituewey?

- Wenik kisi-tepkisa'ti'tij, pasik mna'q puna'lti'k te's wejku'aqamit kis-klutmn apankituewey. Aq wenik pem-puna'ltijik, te's wejku'aqamit kis klutmn apankituewey. Wenik mu malie'wi'k na'sik toqnasisnik, te's wejku'aqamit kis-klutmn apankituewey wjit wenik toqnasisik, tepias aji-ankaman nutewistulitl aji- pipanikesin wjuku'aqamin apankituewey.

Tepias kjijitu'n koqoey wjit apankituewey kisi-tl-maliaptasik wjiku'ke'l kis-aknutmamkewe'l, nkutey nike' malie'wimkewey kis-aknutmamkewe'l aq toqa'mamkewe'l kis-aknutmamkewe'l. Ke'sk mna'q ela'timk ilsutekemkewey wjit apankituewey tepias ankaptasik kisa'matimkewe'l mita etuk jel ki's wesku'tasik apankituewey kisa'matimkewey-iktuk. Wjit me' kinua'taqn kittisk ula wi'katikn-iktuk naskwa'tumk teluisik "Wjiku'ke'l Kisaknutmamkewe'l".

Tal-klutumumk Apankituewey?

Tepkisa'timkewey kis-aknutmamkewey, wsku'tasik apankituewey tepkisa'timkewey kisa'matimkewey-iktuk, amujpa mikwite'tmumk kis-wiaqa'ten ta'n tujiw kaqikisutasik puna'ltimk.

Wen wikij kjikane'kati St. John's, Mount Pearl kisma Jajike'k wjipenuk mi'soqo Oqwatnuke'l Terra Nova Park (nespiw Bonavista Peninsula) amujpa eliet Mawa'tasik wjiku'key ilsutekemk klutmn apankituewey. Wen wikij se'k aq puna'laj wikma'jl, eliet mawi espe'k ilsutaqney (etli-ilsutekemk) aji-klutmn apankituewey. Wen mu puna'tekek toqo wikij kikjuk ta'n etli-alsutekek Mawa'tasik wjiku'key ilsutekemk, kisi-lietew saqamawewa'kikewey ilsutaqney klutmn apankituewey.

Talawtik aq Tali-pkijiaq apankitueway?

Na Ta'n Mijua'ji'j' Teli-Apankitualsewut weji maliaptasik kisutasikl tel-kina'muemkl, aq tel-kina'muekl wiaqa'tasikl tplutaqn-iktuk, mu tela'sinuk apankitueway. Etek wi'katikn teluisik "Apankitueway wjit wen wikma'jl koqqwajite'tasikl tel-kina'muemkl", ta'n ewikasik etl we'kwa'q talawtik aq teli-pkijiaq apankitueway. Ula tel-kina'muemkl na pasik telkimuekl, mu na tplutaqnn. Na'sik, kaqi'sk nuji-ilsuteka'tijik we'wtaq ula tel-kina'muemkl ta'n tujiw ilutmi'tij talawtitew apankitueway aq ta'n tli-pkijiatew. Ula tel-kina'muemkl kisi-nmitutes nasa'sin aq lien <http://canada.justice.gc.ca>.

Tepias mikwite'tmn ilsutekemkewe'l maw tmk ika'la'tijik mijua'ji'jk. Mijua'ji'jk i'mi'tij, tmk lukwaten ta'n tel-maliamuj nekmow. Na wjit, ta'n talawtik weskwiaq kisi-apankitmumk wjit mijua'ji'jk, na na'te'l wjiatew suliewey wjit apankitueway wjit wen wikma'jl.

Apankitueway milamu'k. Kisutasitew ne'wtsinuk apankitasiktn, koqqwaje'k i'apankitasik (nkutey nike' te's tepknuset kisna na'tukoqoey piluey tela'sik) kisna iknmuksimk keknu'e'k wutmo'taquoow (nkutey nike' pkesikn kikma'j teli-alsutk wenji'kuom). Nuji-ilsuteket ilsuttew ta'n tli-apankitten aq wjit teli-apankitten apankitueway.

Pilua'sik ta'n teleyimk, kisi-naqa'ten apankitueway kisna sa'se'wa'ten talawtik apankitmumk. Ta'n tapusijik wenik weskumujik mu kisa'mati'tik wjit tel-sa'se'wa'tasik koqoey, ilsutekemkewey iluttew ta'n tla'sitew koqoey. Ankaptasitew pukwelk koqoey ta'n tujiw ilsutasik ketloqo nuta'q sa'se'wa'tasiktn apankitueway, nkutey nike':

1. Ketloqo knekk sa'se'wa'siktn ta'n teleyi'tij ta'n wen apankitk kisna ta'n wen apankitut.
2. Ta'n wen apankitk ketloqo wjinu'kwalsin kisi-newti-maliamsin nkutey nike' kwilmn lukwaqn, kina'masin piley tel-lukwemk kisna apaja'sin kina'matnewey; aq
3. Etuk jel piley elui'tmasuti ne'a'tasik ula pemi-ilsutekemk ta'n mna'q ne'a'tasinuksip.

Mnkitasitew net apankitueway wjit wen wikma'jk ta'n tujiw menkitasik teli- pkwatekemk?

Apankitueway wjit wen wikma'jl teli-ankaptasik Kanata nkutey nike' pekwatekemk aq menkitasitew. Ke'sk mna'q menkitasinuk kisna apaji-msnmumk iknmujik wen ketlewe'kl teplutasikl amujpa wije'wmumkl nkutey nike':

1. Apankituey amujpa kisutasik kisna etek ewikasik kis-aknutmamkewey.
2. Apankitueway amujpa el'tuj wen wikma'jl (tepqatkik kisna toqnasijik)
3. Amujpa tepkisi'kajit wen wikma'jl ta'n tujiw apankitmumkek aq ta'n weskwiaq newtipunqek.
4. Apankitueway wjit tel-maliamuj wen wikma'jl, aq
5. Koqqwaje'k i' apankitmumk. Mu elukwenuk wjit ne'wtsinuk apankitasik suliewey kisna iknmuksimk wutmo'taqn kisna maqamikew.

Ula kisi-wsku'tasikl teplutasikl kisite'tasik etekl, ta'n wen apankitk apankitueway wjit wikma'jl apaji-msnmumkewey kis-klutew aq ta'n wen mesnk apankitueway amujpa tel-kinua'teketoq nkutey teli-pkwatekemk, telimaji Kanata alsusutiew apankitueway.

TEL-TETAPUA'TUMK APANKITUEWEY

Tel-Tetapua'tumk Apankituewey (TTA) kisite'taqn na lukwaqn wettaqne'wasik Tel-Tetapua'tumk Apankituewey mtmo'taqnewo'kuom etek saqamawewa'kikewey koqqwaja'taqney mtmo'taqnewo'kuom. Kisite'tasiksip kwlamam wl-pmiatew ta'n teli-apankitmumk wjit wen wikma'jl aq/kisna apankituewey wjit teli-maliamuj mijua'ji'jk. Asite'lsuti wjit telita'siksip ula mtmo'taqney wejiaq Tplutaqn wjit Tel-Tetapua'tumk Apankituewey, 2006.

Ta'n wenik mu nuta'qik la'tinew ilsutekemkewey skimtuk kisa'mati'tij ta'n tl-maliapriten apankituewey kisi-piskwa'tutaq "Tel-Tetapua'tumk Apankituewey" tl-maliaptasiktn kisutasik apankituewey ilsutaqney-iktuk ma' skimtuk piskwakitasik Tel-Tetapua'tumk Apankituewey na'sik kisite'ttaq mu tla'tekenew wenik.

Tel-lukewuksimk

Kraqamkuk aq Pi'tawk, Tel-Tetapua'tumk Apankituewey maliaptikl tel-lukewuksimkl wjit ta'n tel-mawo'tasik aq tel-tewa'tkitasik kisutasikl apankituewe'l kisna kisaknutmamkewe'l ta'n kisi-piskwakitasikl Tel-Tetapua'tumk Apankituewey. Tapu'kl keknu'e'kl tel-lukutimkl maliaptmi'titl Tel-Tetapua'tumk Apankituewey. Amskewesewey maliaptmi'tij teli-apankituksimk aq ta'puewey netutmu'a'tijik wenik ta'n mu apankitmi'tik tettua'tijik.

Tali-apankitmumk Tel-Tetapua'tumk Apankituewey?

Ta'n wen amujpa apankit amujpa apankituatl alsusite'wl Tel-Tetapua'tumk Apankituewey ta'n teltek kissutasik apankitmn. Alsusit, wije'wk ta'n tel-wikasik ilsutasikewey, na apu'atew Kaplno'ley suliewey wi'katikney ta'n wenl wejkuqaqmitl apankituewey.

Ta'n tuijw wen mu apankitmuk tettuej apankituewey na Tel-Tetapua'tumk Apankituewey alsusit kis-klutmuatew

wi'katikn teluek ta'n telawtik ala'tulij ta'n wenl amujpa apankitmlj apankituewey. Alsusit kisi-kluttew mnkitekewuksilin kisna tli-ntutmuksilin ta'n etl-lukwelij, ta'n etl-mawte'mlij wsulieweym kisna Kaplno'lewey-iktuk weji apankituksilij-nkutey nike' suliewey wejku'amilijl mnkitekewuksimkewey. Aq elp, wutmo'taqn kisi-koqqa'wuaten aq ntui'sketuten apankitasik tettuet apankituewey. Aq elp ta'n wen tettuet kisi-la'laten ilsutekemkewey aji-kinua'teken koqoey wjit mu apankitmuk aq kis-wsua'tasiten ilsutekemkewey-iktuk ta'n tli-apankitten tettuemkl. Nuta'q tel-tetapua'tumk apankituewey kisite'taqn maliaptmn ta'n tela'sik koqoey, na amujpa eskmaten msit pasik kisi-apankitten ta'n koqoey kisi-ntutmamk.

Kisi-wja'tuataq net Apankituewey wenik ta'n mu wikulti'k ula Saqamawewa'ki?

Maw wl-lukutijik Tel-Tetapua'tumk apankituewey ta'n tuijw wenik wikulti'tij ula saqamawewa'ki. Ktikl saqamawewa'kie'l ala'tu'tijl nkutey teltekl kisite'taqn aq kisi-wekasiten elmiaq kisutasik piskwakitmu'j Tel-Tetapua'tumk Apankituewey na'te'l. Ktikl saqamawewa'ki wesua'toq tepkatik tela'tekemk nujo'tmn aq tetapua'tun apankituewey kisutasik. Na'sik tel-tetapua'tumk aji-mtue'k aq aji-pkija'tekek.

Katu ntapankitueym kisutasik se'k Saqamawewa'ki?

Ktapankitueym kisutasik se'k Saqamawewa'ki toqo ta'n wen apankit wikij Kraqamkuk kisna Pi'tawk, Tel-Tetapua'tumk apankituewey tetapua'tew apankituewey kisutasik ne'wt piskwi-wi'kasik ilsutekemkewey Kraqamkuk kisna Pi'tawk.

Tal-kisi-piskwi-wi'kasik net tetapua'tumk apankituewey?

Tel-Tetapua'tumk apankituewey pasik tetapua'tu'tijl kisa'matimkewe'l ta'n piskwa'tasikl ilsutekemkewey. Teluek ki'l aq kikma'j mu ela'tiwoqsip ilsutekemkewey eltu'o'q kis-wikasik kisa'matimkewey, nkutey nike' tepkisa'timkewey kisa'matimkewey, amujpa piskwa'tasik ilsutekemkewey-iktuk. Sa'se'wa'tumk ki's kisa'tasik kisa'matimkewey, amujpa il-piskwa'tasik ilsutekemkewey. Tel-Tetapua'tumk Apankituewey amujpa ekinua'tujik wjit kis-sa'se'wa'tasik kisa'matimkewey. Piskwi-wi'kusin Tel-Tetapua'tumk Apankituewey na mu ala'tun koqqwaja'taqn ki'l ntutman apankituksin mukk wsua'tu pektaqa'sik apankituewey. Msnmn pektaqa'sik apankituewey, amujpa ankmayiw ewi'kikewjik Tel-Tetapua'tumk

Apankituewey kinua'tuan kwlamen tetpaqtetal kis-mawkitasikl ewikasikl. Msit tetapua'tumk apankituewey amujpa elkitmajik Tel-Tetapua'tumk Apankituewey.

Me' nuta'n ekinua'taqn wjit ula kisite'taqn lie aq nasa'si <http://www.justice.nl.ca/just>. Na'te'l etek ta'n tel-la'timk Tel-Tetapua'tumk Apankituewey.

Ktu' wi'kikewj Tel-Tetapua'tumk Apankituewey:

Support Enforcement Division
Department of Justice
9th Floor, Sir Richard Squires Building,
P.O Box 2006
Corner Brook, NF, A2H 6J8
Tel: (709) 637-2608 fax: (709) 634-9518

TOQNASIMK

Telite'lmujik na wenik toqnasijik ta'n tujiw toqa'ma'tij toqo mu malie'wi'k. Toqnasi'tij wenik ala'tu'titl na keknu'e'kl koqqwaja'taqne'l aq tepkatikl tela'tekemkl wejiaql teli-tkweyati'tij. Ula koqqwaja'taqne'l mu tel-keknu'e'nukl nkutey tl- keknu'e'kis malie'wimk. Nkutey nike', wenik toqnasi'tij mu skimtuk wen wejku'aqamik a'qatayik teli-alsutmumk wikuow ta'n tujiw tepkisa'ti'tij. Na wjit kaqi'sk tela'sik koqoey, ula naskwa'tasik wi'katikn-iktuk tepias nespiv ekitmumk ta'n tujiw ankaptasik koqoey kissutasik wjit wenik malie'wultijik. Ula naskwa'tasik wi'katikn ketu' kinua'taqatiek ta'n teli-istue'kl koqoe'l wjit wenik toqnasijik.

Mijua'ji'j Wisunkewut

Mijua'ji'j wunki'kuk toqnasi'tij kisi-oqotku'i'taten wutjl kiswa kwkwijl. Elmiaq mu wikasik ji'nm weskwijinuimkewey wi'katikn, nuta'qitew wja'tuksin asite'lsuti wtuisunm we'wasiktn. Kis-klutten mijua'ji'j sa'se'wa'tuksin wtuisunm pasik nuta'q wejikesin ta'n tett etl-mawo'tasikl wisunn. (ekinua'taqn wjit ta'n teli-msnuj ewikasik setamk ula wi'katikn.)

Toqa'mamkewe'l Kisa'matimkewe'l

Toqa'mamkewe'l kisa'matimkewey na kis-aknutmamkewey kitk wenik toqnasijik kisutmi'tij, wettaqne'wasikl koqqwaja'taqne'l aq tepkatikl tela'tekemkl kitk ala'tu'tij ke'sk pemi-tqwa'ma'tij, kiswa tepkisa'ti'tij kiswa wen nepk. Amujpa kitk ika'tu'titl wtuisnmual aq menaqaj elui'tmasimk kisa'tasik. Nkutey nike', kis-tl-wikasiktis elmiaq tepkisa'timk wikuow naskwa'tatiten. Mu pasik koqoey wjit suliewey wesku'tasinuk, kisi-ika'ten elp koqoey wjit ta'n tl-kina'muaten aq ilumaten mijua'ji'jk. Na'sik mu wiaqi-ika'tasinuk koqoey wjit ta'n wen maliamataq mijua'ji'jk aq ta'n tel-mittukwaluj. Wenik toqnasijik malie'wi'w'ij na toqa'mamkewey kisa'matimkewey kisutmi'tip

tli-wsua'ten nkutey malie'wimkewey kisa'matimkewey mi'soqo kinua'teke'tij wi'katikn-iktuk kasi-wi'kasiktn.

Naskwa'tatimk Wutmo'taquinow

Pilua'sik ta'n tel-naskwa'tumk wutmo'taquinow wenik toqnasijik tepkisa'ti'tij aq ta'n tela'sik koqoey wenik malie'wijik. Wjiks'u'key tplutaqn ta'n naskwa'toq mekwaye'k koqoey pekwasasiksp wjit wenik malie'wisnik mu elukwenuk wjit toqnasimk. Ula tplutaqn wji-we'jitutisk lien nastek Ktaqamkuk aq Pi'tawkewey Kaplno'lewey wi'katikn ta'n etek (<http://www.hoa.gov.nl.ca/hoa/>) nkutey nike', wenik malie'wi'w'ij, wikuow, tlia' ta'n pasik teken wtuisunmk etek, tli-ankaptiten kitk newte' teli- alsutmi'tij. Mu tela'sinuk wenik toqnasi'tij (na'sik kitk kisuttaq kisa'matimkewey tla'siktn.)

Ta'n tujiw wenik toqnasijik tepkisa'ti'tij, te's pasik alsutk ta'n koqoey nekm kistelkis kiswa ewikasik wtuisunmk. Kis tla'siktis newte'jit ma' msnmuk koqoey ta'n tujiw tepkisa'ti'tij. Nkutey nike', wikuow wikasik newte'jit wtuisunm na tli- ankaptiten nkutey newti-alsutke. Ta'n tujiw na tela'sik koqoey, ta'n tel- naskwa'tatimk wutmo'taquinow eliaq ilsutekemkewey-iktuk. Ilsutekemkewey kisuttew naskwa'tasiktn elmiaq kisi-kinua'tekemk newte'jit wen ika'toqsp suliewey kiswa apoqnmuasnl wikma'jl ta'n teli-msnmlj wutmo'taqn. Nkutey nike' newte'jit eyk wikuoaq maliamaji mijua'ji'jk kwlanan ktik kis-lukwetew. Pemi-aji-pkije'k wenik tekweyati'tij, pemi aji-kelewe'k ilsutekemkewey naskwa'tew ta'n koqoey alsutmi'tij. Kwlanan kisi-keknu'a'ten, wejku'aqamin naskwa'tasiktn kutmo'taquinow toqnasimk, kl-wi'ke'n wen kistelk koqoey kutmo'taquinow aq wen kisi-ika'toq lukwaqn aq apoqnmasuti wjit teli-pkwatelmumk aq maliaptmumk kutmo'taquinow.

Elmiaq Wen Nepk

Wen wikma'jl neplij toqo mu naqtmuk wi'katikn teluek ta'n wenl naqtmuej wutmo'taqn, ma' skimtuk piluey msnmuk koqoey alsutmi'tij. Tla'sikitew na koqoey, tlia' wenik pemi-tqwa'masnik newte'jit nepkek. Mu etenuk wi'katikn teluek ta'n wen naqtmuj koqoey, npuinu wutmo'taqn tli-naskwa'ten ta'n telsutasik tplutaqney wjit wen mu naqtmuk wi'katikn teluek ta'n wen naqtmuj koqoey. Ula tplutaqn wji-we'jitutisk lien nastek Ktaqamkuk aq Pi'tawkewey kaplno'lewey wi'katikn ta'n etek (<http://www.hoa.gov.nl.ca/hoa/>) .

Kwlaman wen wikma'jl msntew msit, kiswa pkesikn ta'n koqoey alsutk, amujpa ewikasik wi'katikn-iktuk teluek ta'n wenl naqtmuaj wutmo'taqn.

Apankituewey wjit wen wikma'jl.

Jijuaqa na kelutasik apankituewey wjit wen wikma'jl ta'n tuijw tepkisa'ti'tij wenik toqnasisnik. Jijuaqa na wenik kisutmi'tij kisa'matimkewey, apoqnmakwi'tijik nujewistulijik kiswa nujimuete'wk. Ta'n tuijw kisa'matimkewey me'situ'tij, kisi-klutten ilsutekemkewey-iktuk apankituewey wjit wen wikma'jl. Etek na keknu'e'k teli-pkije'k wen kisi-klutmn apankituewey. Etekl koqoe'l amujpa iloqaptasikl mi'soqo kissutasik wen kis-klutmn apankituewey. Tel-kina'muemk elmiaq wen ankite'k klutmn apankituewey aji-ankaman nutewistulitl ta'n maliaptmilij wjiksukel' tplutaqn.

Pukwelk koqoey etek iloqaptik nuji-ilsuteket ta'n tuijw ilsutk ketloqo iknmuan wenl apankituewey kiswa moqo. Ta'n Mijua'ji'jk Teli-Apankitualsewut mijua'ji'jk wnki'kuaq wesko'tmi'tij tepkatimk apankitmn tel-maliamaq wunijink, ta'n pasik ketu' tla'mati'tij nekmow. Ta'n Mijua'ji'jk Teli-Apankitualsewut tel-kina'muekl ewe'wmuumkl ilsutnumk ta'n telawtik apankitenn Ta'n Mijua'ji'jk Teli- Apankitualsewut. Telui'tasikl "Tel-kina'muekl", na'sik tplutaqn na aq nuji-ilsuteket mu kisi-awsami pilua'tuk ta'n telapukuekl. Wen wikma'jl toqnasi'tij toqo mu ketloqo wunki'kual mijua'ji'jk me'ki'kajiw tl-ilsumatenn apankitmn ta'n tuijw ilsutaqney-iktuk we'jitasik telpukuis nkutey mijua'ji'jk wunki'kual kiswa teli-wsua'lasnik mijua'ji'jk nkutey nika' nekm wunijink.

Teli-Maliamaq Mijua'ji'jk

Wen nika' toqnasisik aq ketloqo wunijanaq mijua'ji'jk ala'tu'tijl nkute'l koqqwaja'taqne'l wjit teli-maliamaq mijua'ji'jk, mi'soqo kissutasik kiswa kisa'matimkewey etek piluapukuek. Wenik me'sa'mati'tij wjit ta'n wen maliamaq mijua'ji'j aq ta'n wen kis-mittukwalataq, wjiksukel koqqwaja'taqne'l mtmo'taqne'l wejiet nujimuete'w kisi-aponmuataq telitu'tij kisa'matimkewey. Mu kisi'tu'tik kisa'matimkewey kitk welte'tmi'tij na nuji-ilsuteket ilutew ta'n tla'sitew koqoey. Ta'n tuijw ilutasik ta'n wen maliamaq mijua'ji'jk aq ta'n wen kis-mittukwalataq, ta'n koqoey maw klu'kitew wjit mijua'ji'j maw sespete'tasik ilsutekemkewey-iktuk.

KISIKWENIKNEWY

Koqoey net kisikweniknewey?

Kisikweniknewey na ejikla'tuaj mijua'ji'jl wunki'kuk tplutaqney koqqwaja'taqn aq tepkatik tela'tekemk tuiw iknmuj ta'n wenik kisikwena'tital mijua'ji'jl kwlaman tlpukuitaq staqa wunki'kuk. Saqamawewa'kikewey tplutaqn ta'n wettaqne'wasikl kisikwenikne'l Ktaqamkuk aq Pi'tawk teluisik Kisikwenikney Tplutaqn, 1999. Ula tplutaqn replutasiksip 2003ek tuiw ejikla'tumkek sa'qeweyek kisikwenikney wjit mijua'ji'jk tplutaqnek. Mu asite'tasinuk tplutaqn-iktuk iknmuetasiktn kisna ksua'tasiktn apankituwey wjit kisikwenikney.

Wen katu kisikwenatal mijua'ji'jl?

Malie'wujuk wenik kisna wen mu tepqatmuk, newtukwa'lukwet kisna na'tuenl tekweywat, kisi-kluttaq kisikwenanew mijua'ji'jl. Newte'jit wen elp kisi-klutew nekm aq mijua'ji'j wunki'kuk toqikwananew mijua'ji'jl. Wo'kmaq mijua'ji'j, ta'n telapukuek Kisikwenikney Tplutaqn, elp kisi-kluttaq kisikwenanew mijua'ji'jl. Tplutaqn telapukwek "Wo'kmaq' na wunki'kul, wniskamijk, wsukwisl, wklamuksisl kisna wijikmajik mijua'ji'j, teli-wskwijinuimkewe'k kisna kisikweknewe'k.

Msit wenik kelutmi'tij kisikwenikney amujpa weja'tua'tij asite'lsuti kisikwenikne'l alsusitl ta'n elukewajik newte' Mtm'o'taqney Wjit Mijua'ji'jk, Nutqo'ltlijik Aq Wjiks'u'kl etl-lukowuj, ta'n te's etek newkl welo'timkewe'l etli-alsutekemkl wutane'katie'l. Wo'kmaq kisna wjiks'u'k mijua'ji'j ktu' kisikwenj mu nuta'tik wja'tuanew asite'lsuti kisikwenikne'l alsusitl. Ula kisikwenikne'l kisi- maliaptiten elukwatmumk teli-apoqnmaksimkewey wi'katikn weja'tumk Welo'timkewey Aq Wutane'l Mtm'o'taqnewo'kuom, Welo'timkewey Etli Alsutekemk Wutane'kati mawi wejuowk etek, kisna Kaplno'lewe'l Mtm'o'taqnewo'kuoml.

Eyk na Saqamawewa'kikewey Alsusit wjit Kisikwenikne'l, wettaqne'wasik wtlukwaqn Kisikwenikney Tplutaqn, nekm weja'tuj ewikasik asite'lsuti wjit wen ta'n ketu' kisikwenatl mijua'ji'jl. Na'sik mu tela'sinuk, ta'n tuiw mijua'ji'j ketu' kisikwenj wenik telui'tujik wo'kmaq Kisikwenikney Tplutaqn. Saqamawewa'kikewey alsusit wjit kisikwenikne'l elp amujpa weja'tuj asite'lsuti wjit kisikwenikne'l ta'n pasik tett kmitkinaq.

Ta'n wenik ketu' kisikwena'titl mijua'ji'jl amujpa wikijik Saqamawewa'kik asukom tepknusetk ke'sk mna'q kelutmi'tik asite'lsuti, na'sik mu tela'sinuk wjit mijua'ji'j wo'kmaq. Ke'sk mna'q kis-ilsutasinuk kisikwenikney, amujpa wetnu'kwatmumk mijua'ji'j tkweywan ta'n wenik ketu' kisikwenjik wjit asukom tepknusetk. Teliq elp wjit wo'kmaq kisna wikmaq ktu' kisikwenj.

Tami ela'timk ktu' klutmn asite'lsuti kisikwenan mijua'ji'j?

Ktu' kisikwenj mijua'ji'j, kisi-wja'tuatisk asite'lsuti kisikwenikne'l alsusit ta'n etl-lukwet mawi wjuowk etek welo'timkewey etli-alsutekemkl wutane'kati'l. Alsusultijik wjit kisikwenikne'l wjit te's newkl welo'timkewe'l etli-alsutekemkl wutane'kati'l wtuismual aq ta'n teli-msnuj ewikasikl pkewe'k.

Wen kisi-ika'lataq wunijink kisikwenuksinew?

Amujpa asite'lsuti weja'tuj wen kitk mijua'ji'j wunki'kuk ta'n ewikasijik weskwijinuimkewey wi'katikn'ji' ke'sk mna'q kisi-ika'luksik kisikwenikney. Tlia' mu wikasik mijua'ji'j wutjl weskwijinuimkewey wi'katikn'ji'j keknu'e'k tela'sik koqoe'l nuta'ten wja'tuksin asite'lsuti. Kisikwenikne'l alsusit etl-lukwet mawi wjuowk eyrn etek welo'timkewey etli-alsutekemkl wutane'kati'l kisi- wja'tuaten kinua'taqn wjit ta'n nuta'mk asite'lsuti wjit kisikwenikney.

Amujpa l' uiknek na'kwekl tewije'k mijua'ji'j ke'sk mna'q wunki'kuk kisi-wja'tuaj asite'lsuti wjit kisikwenikney ta'n kitk ika'tu'titl wtuismual.

Mijua'ji'j newtiskekipuna'j jel ta'pu, amujpa elp nekm weja'tuj asite'lsuti wjit kisikwenikney.

Kisikwenikney Tplutaqn iknmuaj mijua'ji'j l wunki'kuk kisi-mknanew ta'n wen kisikwenatal wunijanual mijua'ji'j wunki'kuk kisi-nenua'titaq ula wskwijinu'k pasik wije'wmi'tij ta'n koqoey nuta'q wja'tuanew asite'lsuti kisikwenikne'l alsusitl kiswa wji-mkna'titaq wenik ta'n kis-welite'tasijik aq kisa'tasikl ekinua'tekekl aknutmaqnn weja'tu'titl kisikwenikne'l alsusitl kisikwenikn. Ta'n wenik kisikwenikejik aq mijua'ji'j wunki'kuk kiswa ketlewe'kik wenik wjit mijua'ji'j ala'tu'tij menueke'tij kisa'matulitnew ne'kaw kisi-wlteskatultinew.

Wi'katikn ta'n tett kis-wi'kasikl kisikwenikne'l

Kisikwenikney Tplutaqn knekk pilua'toq ta'n tel-mesua'tasik kisikwenikney. Wen kisikwenikn, ne'wt kis-tewije'k newtiska'q jel pesqunatek, kis-kluttew napui'kaqn wjit kisikweniknm aq sa'se'wi'kasikl weskwijinuimkewey wi'katiknji'j aq elp amskwesewey weskwijinuimkewey wi'katiknji'j ewikasijik weskwijinuujek wunki'kuk. Kisi-wja'tew ula koqoey ta'n tett etl mawo'tasikl wisunn, Kaplno'lewey Mtmo'taqney.

Wunki'kuk kisikwenikn ta'n piamiw newtiska'q jel pesqunatek tewije'k, kisi-kluttaq elp ula kinua'taqn ta'n elp etek wen kisikwenut wisun iknmus. Kisikwenikn kiswa weskwijinuimkewe'k wunki'kuk wen, ta'n kisikwenikneymuew piskwa'tu'tis me' etek sa'qewey kisikwenikney wjit mijua'ji'jk tplutaqn, kisi-kluttaq mu tua'tasiktn ula kinua'taqn. Na'sik tel-mesua'tumk wi'katikn ta'n kis-wikasikl kisikwenikne'l elukwek wjit msit kisikwenikne'l kisa'tasikl tujiw piley tplutaqney replutasikek Etquljuiku's 2003 aq ta'n tujiw kisikwenikn newtiska'q jel pesqunatek tewije'k.

ALSUSIT WJIT KISIKWENIKNE'L WJIT KTAQMKUK AQ PI'TAWK

EASTERN REGION:

Director of Adoptions
Eastern Regional Integrated
Health Authority
P.O. Box 190,Whitbourne, NL A0B 3K0
Tel: 709-759-3357
Fax: 709-759-3360

CENTRAL REGION:

Director of Adoptions
Central Regional Integrated
Health Authority
3rd. Floor, Provincial Building
Grand Falls/Windsor, NL A2A 1W9
Tel: 709-292-6284
Fax: 709-292-2250

WESTERN REGION:

Director of Adoptions
Western Regional Health Authority
P.O. Box 2006, Corner Brook,
NL A2H 6J8
Tel: 709-637-2305
Fax: 709-637-2319

LABRADOR/GRENFELL REGION:

Director in the Region
Child, Youth & Family Services
Labrador-Grenfell Regional
Health Authority
P.O. Box 7000, Stn. C
Happy Valley/Goose Bay, NL A0P 1C0
Tel: .....709-896-9170 ext. 223
Fax: 709-896-9201

WJIKSU'KEY EWLO'TASIMK

Ansue'k jjuuaqa Ewlo'tasimk etek wen wikuaq aq wjiksuk' wjiksuk'key Ewlo'tasimk wesuku'tk:

- **Matnuksimk** – taqamuksimk, tekteskuksimk, kesmaqaluksimk
- **Emekwo'tasimk** – ki'kaji emekweyuksimk nkutey niki' sama'lüksimk, munseyuksimk aq apuska'lüksimk.
- **Penoq'tekemk** - ewe'mumkl tepkisa'lüksimk, kwetamuksimk, wiswikna'tekemk, aq ewlimuksimk

Mu wen ala'tuk asite'lsuti ewleywan pilue'l wenl. Wen wtaywaj kiswa ajkneywaj wenl wikma, etek na apoqnmastu. Ula etek koqoey wen kis-tla'teketew:

1. Wikumujik nuji-kl'a'qa'luejit / mesimuemk
2. Eli-wsimkwam eli'kasuti.
3. Kelutmumk wi'katikn teluek ma' kisi-kikja'sik ta'n wen mesimut.
4. Kelutmumk ankmayiw kisutasik ikaluksimk
5. naji ankamut nutewistute'w

Ta'n wen kisi-ewlo'tasit etuk jel ktu' we'wtal msit ula kisi-wsku'tasikl. Maw sespete'tasik mu aji-jilo'tasin wen kisi-ewlo'tasit. Nuta'q wen askite'tmn wli-anko'tm ula koqoey, "MCP", wi'katiknji'j ekinua'tekek wjit apankituwey talitpiemk, suliewey'kuomk aq emqwatuumkewe'l wi'katiknji'jl, npisunn, ekinua'lsimkewe'l, ilsutekemkewe'l wi'katikn, aq suliewey, kwlaman nqamasiatew tel-we'jitumk elmiaq nuta'q wsimkwan.

Nuji-kl'a'qa'lua'tijik maliaptmi'titl msit mesintimkewe'l wjit wjiksuk'key Ewlo'tasimk. Nuta'q ankmayiw kinua'tuksinew. Pipanikesitaq wjit ta'n telapukuemk aq wtuisnmuwal wenik ta'n eymu'tisnik. Nuji-kl'a'qa'lua'tijik elp pipanima'tital ta'n wenl kisi- wtywatl kiswa ajkneywatl wenl. Nuji-kl'a'qa'lua'tijik iloqaptitaq elui'tmasuti aq ta'n telapukemkl tujiw kisuttaq tepiaqtn elui'tmasuti ketloqo wen kisi- o'pla'teken aq nuta'q msimuksin tplutaqney-iktuk.

Msimuj wen tplutaqney-iktuk na pija'laten kiswa kinua'tuaten ta'nuk amujpa eliet ilsutekemkewe.

Tujiw Peskewiku's 1, 2006 teli-ikaluemk wjiksuk'key Ewlo'tasimk na teplutekemkewe Ktaqamkuk aq Pi'tawk. Ula teplutekemkewe-iktuk etek ankmayiw teli-apoqnmuj wenik ewlo'tasultijik aq wunijink.

Kisi-ewlo'tasit wen kisi-lietew ilsutekemkewe aji klutmn ankmayiw kisutasik ikaluksimk. Ankmayiw kisutasik ikaluksimk na ilsutekemkewe-iktuk ankmayiw kisutasik wjit wjiksuk'key ewlo'tasimk. Wen kelutk ankmayiw kisutasik ikaluksimk amujpa toqa'ma'titl kiswa wunijani'titl ta'n wenl ewleyatl. Ewekasik wjit wenik malie'wijik, toqnasijik kiswa tapusijik e'pijik kiswa ji'nmuk toqwa'majik. Wejiaq na'te'l asite'lsuti nuji-kl'a'qa'lua'tijik jikla'lanew ta'n wenl nuji-ewlo'teket wikuaq, jikla'tunew pe'skewe'l kiswa pukmaqnn, aq maqatew iknmuaj ta'n wenl ewlo'tasilitl wenji'kuom aq maliaman mijua'ji'jk aq koqoey piluey kissutasik nuta'q tla'siktn. Nuji-kl'a'qa'lua'tijik kisi-kluttaq ankmayiw kisutasik ikaluksimk te'sikiskik. Aq elp ankmayiw kisutasik ikaluksimk kis-klutk newtukwa'lukwet wen kiswa nutewistoq kisi-klutmuatet. Na'sik newtukwa'lukwet wen kiswa nutewistoq amujpa kelutk na'kwek ke'sk pemiaq ilsutekemkewe saqamawewa'ki.

Kelutmumkewe'l wi'katikn etekl ilsutekemkewe saqamawewa'kik kiswa nasa'sin aq elien ilsutekemkewe saqamawewa'kikewe (www.provinciacourt.nl.ca) Nuji-ilsuteket kisutew ankmayiw kisutasik ikaluksimk ke'sk mna'q newte'jk na'kwek kaqianuk. Ankmayiw kisutasik ikaluksimk na maqatewe'k aq ma' aji-pkijianuk aq pesqunatak te'siska'ql na'kwekl. Ankmayiw kisutasik ikaluksimk na mu nkutey mesimuksimk tplutaqney-iktuk.

Ta'n wen kisi-ewlo'tasit elp kis-klutew ilsutasiktn wi'katikn teluek ma' kisi-kikja'sik ta'n wenl mesimut. Na'sik etek etl-we'kwa'q wi'katikn teluek ma' kisi-kikja'sik ta'n wenl mesimut wjit tel-maliaptasik wjiksuk'key ewlo'tasimk.

Etl-we'kwa'ql wi'katikn teluek ma' kisi-kikja'sik ta'n wen mesimut:

- mu nujo'tmi'tik nuji-kla'qa'lua'tijik.
- Nuji-kla'qa'lua'tijik pasik kisi-ika'lsultitaq ta'n tujiw tewiska'tumk
- Jjuaqa pekija'teket ta'n teli-msnmumk.

Wi'katikn teluek ma' kisi-kikja'sik ta'n wen mesimut na kis-ilsutasikewey ta'n ika'tuatl keknu'e'kl koqoe'l ta'n wen kis-tla'teketew. Wiaqtetal koqoe'l amujpa majukwatmumkl nkutey nike':

- mu lukwaqna'teken wen, mu l'pa klulan wekikesite'wl, kiswa mu alsutmn

pe'skewey. Ta'n wen kis-nasa'tuj wi'katikn teluek ma' kisi-kikja'sik ta'n wen mesimut toqo mu majukwatmuk telsutasikl na ankmayiw kisi-kinua'tuataq nuji-kla'qa'lua'tijik. Nuji-kla'qa'lua'tijik kisite'taq nekmow msimanew. Ketloqo ilsutekemkewey we'jitoq teliaq na wen kis-pija'laten laplusunk. Mu telawtinuk kelutmumk wi'katikn teluek ma' kisi-kikja'sik ta'n wen mesimut aq newtipunqek el-kelu'k. Wi'katikn teluek ma' kisi-kikja'sik ta'n wen mesimut na mu nkutey mesimuksimk tplutaqney-iktuk, na'sik tewiska'tumk na wen kis-msimaten tplutaqney-iktuk.

EWLO'TASIJIK KISNA MU MENAQAJEWI- MALIAPTASI'K MIJUA'JI'JK.

Tplutaqn wjit mijua'ji'jk, nutqo'ltijik aq wjksu'ke'l mtmo'taqne'l tajiko'ltinew aq weljesultinew. Wikmawaq ala'tu'tij tepkatimk iknmuanew ula koqoe'l wunijanuaq. Aq elp tepkatimk wutanl maliamanew mijua'ji'jk. Mu wikmaq kiseywa'tik wunijanuaq na tepkatimk wutanmew ika'lsin aq kiskaja'tun ta'n tel-nuta'lij mijua'ji'jk.

Alsusultijik kisi-appijo'tua'titaq wunijanuaq ta'n wenik ewleywa'tijik kisna mu menaqaj maliamatik. Msit wen tepkatimk ala'toq kinua'teken ta'n tujiw etlite'tk mijua'ji'jk ewlo'tasinew kisna mu menaqaj maliamuksi'k. Wjksu'key lukowinu ika'lut panuijkatmn koqoey na tela'sik. Ala'toq asite'lsuti tlewistunew mijua'ji'jl, tlia' i' mljij wunki'kul kisna moqo. Wetqulj knijan tlewistunew kisna koqoey pipanimkun wjksu'ke'l lukowinu'l, kisi-msntaq ilsutaqney kissutasik kisi-tla'tekenew kisna ki'l la'luksin ilsutaqney. Wjksu'key lukowinu kisita'sij mijua'ji'j nuta't ikaluksin, na ala'tu'tij asite'lsuti aq koqqwaja'taqney kisi- jikla'lanew mijua'ji'jl wikuqaq.

Mtmo'taqney Wjit Mijua'ji'jk, Nutqo'ltijik Aq Wjksu'ke'l ala'tu'tij meski'k asite'lsuti aq koqqwaja'taqney ikalanew mijua'ji'jk. Kis-piskwita'jik kikuqaq na'kwek kisna tepkik pasik tlite'tasik nuta'q tla'taqatinew. Kisi-tua'la'titaq mijua'ji'jk kikuqaq. Mu nuta'ti'tik kisutasikewey tla'taqatinew pasik tlite'tmi'tij nuta'q ankmayiw tla'siktn.

Wenik net mijua'ji'jk ta'n nuta'tij ikaluksinew?

Mijua'ji'j tlite'lmaten nuta't ikaluksin ta'n mna'q metla'sipuna'q jel asukom aq:

- etek tetapuiyaq wunki'kul matnkun kisna emekweyakun.
- penoqa'lij ta'n wunki'kul tela'tekelij
- mu wunki'kul ikalkukik ta'n tujiw

na'tuen piluey matnaj, emekweywj kisna penoqeyaq

- mu maliamuksik kesnukwaj kisna a'qata'j.
- Etliaq wjksu'key ewlo'tasimk wikuqaq.
- mna'q metla'sipuna'q jel ta'pu tewijeyuk toqo ali-o'pla'teket.
- Naqalut newtukwa'lukwet aq mu maliamamit.
- naqto't

Etuk msit mijua'ji'jk ta'n nuta'tij ikaluksinew jikla'laten wikuqaq?

Ne'wt wen wikmaq kisi-panuijkatmuj na wjksu'key lukowinu amujpa kisita'sit ta'n tla'sitew koqoey. Elmiaq mu tenuk elui'tmasuti wjit koqoey na leketen ta'n teliaq kaqi'sk wjksu'key lukowinu kinua'tuataq mijua'ji'jl aq wikmaq ta'n telamu'kl mtmo'taqne'l etek apoqmakunew. Na ta'n telamu'kl mtmo'taqne'l etekl apoqmakunew. Na ta'n tujiw tela'sik koqoey wikmaq wen pe' jiko'tasitaq aq i'pkisintew wjksu'key lukowinu aji-ankapitew pilua'siktn koqoey aq ketloqo mtmo'taqney mesnmi'tij apoqmakunew.

Talitpiet mijua'ji'j ejikla'luj wikuqaq?

Knijan jikla'luj kikuqaq, petkitmuksitisk ewikasik ekinua'taqn ke'sk mna'q kaqianuk newte'jk na'kwek. Mijua'ji'j nike' ankweyaji nikanusl mi'soqo l'ta'mk ilsutekemkewey. Mijua'ji'j maqatew ika'laten tli-anko'tasin nuji-anko'tekelitel wikuqaq elp telui'tur nuji-anko'tekete'w ksnukewinewew'kuom kisna wo'kmaq tkweywan. Nikanus ala'toq koqqwaja'taqn klutmn ta'n teli-npilot mijua'ji'j, pasik wunki'kul kinua'tuaten.

Tapu'ktital kimtukewe'l ilsutaqne'l amujpa wjksu'key lukowinu kelutk ilsutmumkewey-iktuk nuji-ilsuteket nutmn teliaq ke'sk mna'q kaqianuk newte'j na'kwek tujiw mijua'ji'jk wesua'lujek. Ne'wt kisi-klutasik, amujpa ekinua'tuksin ta'nuk ilsutekemkewey

ke'sk mna'q ne'siskl na'kwekl kaqianuk. Knijan tuije'k mtnl jel ta'pu amujpa elp nekm ekinua'tut. Kinua'taqn wjit ta'nuk ilsutekemkewey wiaqi-ika'tasikl napui'kaqnn kelutumkewey ta'n wjksu'key lukowinu elkitkis ilsutumkewey-iktuk, kis-wi'kasik aknutmaqn wjit ta'n teliqasip wji-jikla'luj mijua'ji'j aq kisite'taqn ta'n tl-ankweywatan mijua'ji'j mi'soqo ta'puewey ilsutaqney. Kisitutisk ki'l piluey kisite'taqn wjit knijan. Ne'siskl na'kwekl ke'sk mna'q ta'puewey ilsutaqney kisi-piskwakittisk ilsutekemkewey-iktuk aq iknmat napuikaqn wjksu'key lukowinu. Ankaptasitew ilsutaqney-iktuk.

Amskwesewey ilsutaqney telui'tasik "ne'aptasikewey ilsutaqney" aq ika'tasik ke'sk mna'q newtiska'ql na'kwekl kaqianukl tuijw wjksu'key lukowinu piskwakitkek kelutumkewey. Ta'n na tel-lukwek "ne'aptasikewey ilsutaqney", kwlaman nuji-ilsuteket kisita'sitew ketloqo knijan nuta'n ikaluksin. Kisi- piskwa'taq elui'tmasuti kitk i'nkutnemiksijik. Ne'aptasikewey ilsutaqney tetaputesk aq mu aji-pkijianuk aq newte'jk na'kwek. Nuji-ilsuteket kisi- tуететew kelutumkewey aq l'makimatal mijua'ji'jl. Na'sik awsamelk elui'tmasuti ne'a'tumk nuta'q ikaluksin mijua'ji'j na nuji-ilsuteket kisuttew ta'n mijua'ji'j tli-ika'laten. Caqi'sk nuji-ilsuteket nqattew kespiaq kissutasik mi'soqo ta'puewey ilsutaqney aq amujpa ilutew ta'n wen ankweyatal mijua'ji'jl mi'soqo tuijw, nuji-ilsuteket kisi-l'makimatal mijua'ji'jl na'sik nujeywataq wjksu'key lukowinu. Mijua'ji'j kisi-l'kimaten aji- tkweywan ktikl wunki'kul tlia' mu nekm ala'tuk kisutasikewey maliaman mijua'ji'jl kiswa aji-tkweyatal na'tuenl wikmaq. Kiswa siaw-ankweywatan mijua'ji'j Mtm'o'taqney Wjit Mijua'ji'jk, Nutqo'tijik Aq Wjksu'ke'l.

Ta'puewey ilsutaqney telui'tasik "Ikaluemkewey Ilsutaqney". Na tuijw nuji-ilsuteket ilutew ketloqo Mtm'o'taqney Wjit Mijua'ji'jk, Nutqo'tijik Aq Wjksu'ke'l nuta'qtn ikalan knijan. Elmiaq nuji-ilsuteket kisutk nuta'qtn, na amujpa elp ilutk ta'n tli-ikalaten knijan. Kisi-apaji-msnatisk knijan pasik amujpa i'tlewistutoqsip wjksu'key lukowinu mi'soqo asukom tepknusetk, knijan kisi-ika'laten na'tuen kikmaq, kiswa na'tuen kekne'k wjit knijan ankweyakun.

Mtm'o'taqney Wjit Mijua'ji'jk, Nutqo'tijik Aq Wjksu'ke'l kisi-iknmuaten maqatewi ankweywan kiswa siawi-ankweywan knijan.

Ketlewe'k kjjjitu'n ilsutekemkewey nikani-ika'toq ta'n koqoey maw klu'k wjit knijan ta'n tuijw ilutekemk. Ki'l aq knijan asite'lmuksioq a'jela'tunew elui'tmasuti. Nkutey nike' kelusa'simkl ki'l kisitu'nl kiswa na'tuen wejuowqalti'tijl mijua'ji'jl. Mijua'ji'j elp asite'tasit klusa'sin ilsutaqney-iktuk. Kisi- ltueta' ta'n telte'tk koqoey tela'sik. Ta'n teluet, jiksitasiq, api's newtiskekipuna'j jel ta'pu kiswa piamiw.

Koqoe'l net maqatewi- anko'tekemkewey kiswa siawi- anko'tekemkewey kisutasikewe'l?

Maqatewi-anko'tekemkewey aq siawi- anko'tekemkewey kisutasikewe'l na tapu'kl kis- tlutasikl ilsutekemkewey-iktuk wjit ta'n wen ankweyatal knijan. Maqatewi- anko'tekemkewey kisi-iknmuaten Mtm'o'taqney Wjit Mijua'ji'jk, Nutqo'tijik Aq Wjksu'ke'l. Teluek mijua'ji'j kisi-ika'laten anko'tasin wjit kekne'k teli-pkije'k, siawiw ne'sijik mi'soqo asukom te'sijik tepknusetk. Wejipukuik ta'n mijua'ji'j tewije'k. Ma' kisi- kisikwenuksi'k. Mtm'o'taqney Wjit Mijua'ji'jk, Nutqo'tijik Aq Wjksu'ke'l kisi-maliapritaq ta'n meluij teli-npilut knijan na'sik amujpa ekinua'tuksin wjit koqoey piluey ksnukwaqn. Knijan maqatewi-anko'tasij ilsutekemkewey kis-kluttew ki'l apankitmn ta'n teli-anko'tasit knijan.

Siawi-anko'tekemkewey teluek Mtm'o'taqney Wjit Mijua'ji'jk, Nutqo'tijik Aq Wjksu'ke'l newti-maliamatl knijan aq kisite'tew koqoey wjit knijan. Kisi- ika'laten knijan kisikwenuksimk.

Kisikwenuksimk, kisi-apaji-l'mietew ta'n tuijw pilua'sik koqoey kikuqaq.

Tali-ika'lujik mijua'ji'jk ta'n etli- anko'tasultijik?

Ne'wt kisi-apaja'lut mijua'ji'j amujpa ika'lut na'tuen ankweywan. Mtm'o'taqney Wjit Mijua'ji'jk, Nutqo'ltijik Aq Wjiksi'ke'l ta'n tel-kisi-pkwatoq kwilmuatew tli-anko'tasilin ta'n ma awsami-askayakuk mijua'ji'j. Ta'n tujiw meknmumk ta'n tli-anko'tasitew nenuite'tasikl ta'n telakutk aq ta'n wetapeksij. Maw tmk ankaptiten me' wenik akumajik kisna wikmaq witapuaq kisi- ankweyakun. Nkutey nuke', ktikl wunki'kul, tlia' mu ala'tulik nekml kisutasik maliaman. Wen witapual kisna wo'kmawl, pasik mu wunki'kul, ta'n ankweywatl mijua'ji'jl kisi msntew Apankituewey apoqnmasuti

wejiaq mtmo'taqney telui'tasik Mijua'ji'juey Tpi'tnewey.

Elmiaq mijua'ji'j mu kisi-ika'luksik tkweywan wo'kmawl kisna witapual kisi- ika'luksitew nuji-anko'tekelitl tkweywan. Nuji-anko'teket na piluey klusuaqn wjit wen nuji-ankweywjik mijua'ji'jk, ki's app Mtm'o'taqney Wjit Mijua'ji'jk, Nutqo'ltijik Aq Wjiksi'ke'l ta'n tel-kisi-pkwatoq kisa'tew wijikitultijik tkweyatultinew aq ta'n wetapeksit nenuite'tmn. Msit nuji-anko'taqat'ijik amujpa ekinu'tmasultijik teli- anko'tekemk aq menaqaj iloqaptasik ke'sk mna'q asite'tasik wen ankweywan mijua'ji'jl. Kaplno'l apankituajik nuji-anko'taqatite'wk.

EWLO'TASIJIK KISNA MU MENAQAJEWI- MALIAPTASI'K MIJUA'JI'JK.

Ta'n tujiw wesku'tasik kisiku'k ewlo'tasultijik wesku'tasik na ta'n pasik teli-ewleywaj kisna ma menaqaj maliamaql kisiku'l ta'n wen weji-wsua'toq tepkatimk ankweywan kisna maliaman kisiku'l. Aq elp wen nesana'q ika'laj kisiku'l ta'n tele'lij. Wiaqtek matnaj nkutey nike' tqamaj, kisna penoqeywaj nkutey kwetaywaj kisna keltituaj wtalasutmaqnm, ewleywatl suliewey-iktuk nkutey nike' wsua'tuaj wsulieweym.

Ewleyuj kisiku elp wiaqtek mu menaqaj maliamuksik. Ula teluek ta'n nuji-maliamuet

mu menaqaj maliamaql kisna esa'muat menaqaj maliamuksimk. Kisi-wji-tla'teket wen mu menaqaj maliaman kisiku'l na'sik jijuaqa ta'n wen nuji-maliamuet mu kejituk mu menaqaj teleywaql kisiku'l ta'n maliamat.

Kisiku ewlo'tasij amujpa ekinua'tujik ta'n alsusultijik kwlaman kisi-naqa'ten ta'n teli-ewlo'tasit kisna mu menaqaj maliaptasik kisiku.

MAWUKTMUMK WJIKSU'KEY TPLUTAQNEY

Eykik nutewistu'tijik Ktaqamkuk aq Pi'tawk ta'n kis-kina'mujik aq ewe'wmi'tij piluey wjiksi'key tplutaqney kis-napuikasik telui'tasik Mawuktmumk wjiksi'key tplutaqney. Mawuktmumk wjiksi'key tplutaqney na piley tela'tekemk wjit wenik tepkisa'tijik kisna puna'ltijik toq-lukutnew kis-kisa'matultijik lukowinu'k menaqaj kisa'matultinew kwlanan mu nuta'nuk l'ta'new ilsutekemkewey. Kitk i'nkutnemiksijik aq nutewistute'wmuaq kisa'matultijik mu l'ta'new ilsutekemkewey

aq maw kespiaq kisite'tasikl wjit tel-maliamuj mijua'ji'jk, apankituewey wjit wen wikma'jl aq tel-naskwa'tatimk wutmo'taqnuow nekmow kisuttaq ewe'wmi'tij apoqnmasuti weja'tua'tij nujewistulijik. Nuji-ilumua'tijik, keknua'ltijik lukowinu'k wjit mijua'ji'jk aq nuji-mua'tijik wjit suliewey elp piskwakima'tijik, ta'n tel-nuta'tij, apoqnman ta'nik elukewa'tijik aq wunijanuaq kisi-wli-ksua'tunew, tel-kwija'luek aq/kisna telpukuimk suliewey-iktuk, kisi-tepkisa'timk.

RESOURCE LIST

We have included a list of resources which may be helpful. Please note that the list provides just a sample of organizations/agencies and is not meant to be exhaustive.

THE COURTS

The Law Courts of Newfoundland and Labrador

website: www.court.nl.ca

Unified Family Court

21 King's Bridge Road
St. John's, NL A1C 3K4
Tel: 709-729-2258
Fax: 709-729-0784

Supreme Court Trial Division St. John's

Trial Division
Courthouse
309 Duckworth Street
P.O. Box 937
St. John's, NL A1C 5M3
Phone: (709) 729-1137
Fax: (709) 729-6623

Supreme Court Trial Division Corner Brook

Trial Division
Sir Richard Squires Building, 5th
Floor, Mount Bernard Ave.
at O'Connell Drive
P.O. Box 2006
Corner Brook, NL A2H 6J8
Phone: (709) 637-2485
Fax: (709) 637-2569

Supreme Court Trial Division Gander

Trial Division
Law Court Building, 98 Airport
Boulevard
P.O. Box 2222
Gander, NL A1V 2N9
Phone: (709) 256-1115
Fax : (709) 256-1120

Supreme Court Trial Division Grand Bank

Trial Division
T. Alex Hickman Courthouse
P.O. Box 910
Grand Bank, NL A0E 1W0
Phone: (709) 832-1720
Fax: (709) 832-2755

Supreme Court Trial Division Grand Falls - Windsor

Trial Division
The Law Courts
55 Cromer Avenue
Grand Falls, NL A2A 1W9
Phone: (709) 292-4260
Fax: (709) 292-4224

Supreme Court Trial Division Happy Valley - Goose Bay

Trial Division
Courthouse
214 Hamilton River Road
P.O. Box 1139, Station Bg
Happy Valley-Goose Bay, NL
A0P 1E0
Phone: (709) 896-7892
Fax: (709) 896-9212

Provincial Court of Newfoundland and Labrador

St. John's Office

PO Box 68, Atlantic Place
215 Water Street
St. John's, NL A1C 6C9
Tel: 709-729-1508
Fax: 709-729-4319

Harbour Grace Office

PO Box 519, Harvey Street
Harbour Grace, NL A0A 2M0
Tel: 709-596-6141
Fax: 709-596-4304

Placentia Office

PO Box 369
Placentia, NL A0B 2Y0
Tel: 709-227-2002
Fax: 709-227-5747

Clarenville Office

47 Marine Drive
Clarenville, NL A5A 1M5
Tel: 709-466-2635
Fax: 709-466-3147

Grand Bank Office

PO Box 339
Grand Bank-Fortune Highway
Grand Bank, NL A0E 1W0
Tel: 709-832-1450
Fax: 709-832-1758

Gander Office

98 Airport Road
 Gander, NL A1V 2N9
 PO Box 2222
 Tel: 709-256-1100
 Fax: 709-256-1097

Grand Falls-Windsor Office

The Law Courts Building
 Grand Falls-Windsor, NL
 A2A 1W9
 Tel: 709-292-2412
 Fax: 709-292-4388

Corner Brook Office

PO Box 2006
 84 Mt. Bernard Avenue
 Corner Brook, NL A2H 6J8
 Tel: 709-637-2323
 Fax: 709-637-2656

Stephenville Office

35 Alabama Drive
 Stephenville, NL A2N 3K9
 Tel: 709-643-2966
 Fax: 709-643-4022

Happy Valley-Goose Bay Office

PO Box 3014, Stn B
 Happy Valley-Goose Bay, NL
 A0P 1E0
 Tel: 709-896-7870
 Fax: 709-896-8767

Wabush Office

PO Box 1060, Whiteway Drive
 Wabush, NL A0R 1B0
 Tel: 709-282-6617
 Fax: 709-282-6905

FAMILY JUSTICE SERVICES**AVALON REGION:**

St. John's
 709-729-1183

Carbonear
 709-945-3137

CENTRAL REGION:

Clarenville
 709-466-4036

Marystown
 709-891-4138

Gander
 709-256-1205

Grand Falls-Windsor
 709-292-1194

Lewisporte
 709-535-3212

WESTERN REGION:

Corner Brook
 709-634-4174

Stephenville
 709-643-8396

LABRADOR REGION:

Labrador City
 709-944-3209

Happy Valley-Goose Bay
 709-896-7904

**Family Justice Services
 Division -
 Recalculation Office**
 20 Brook Street, P.O. Box 185
 Corner Brook, NL A2H 6C7
 Tel: 709-634-4172
 Fax: 709-634-0833

DIRECTORS OF ADOPTIONS FOR NEWFOUNDLAND AND LABRADOR**EASTERN REGION:**

Director of Adoptions
 Eastern Regional Integrated
 Health Authority
 P.O. Box 190
 Whitbourne, NL A0B 3K0
 Tel: 709-759-3357
 Fax: 709-759-3360

CENTRAL REGION:

Director of Adoptions
 Central Regional Integrated
 Health Authority
 3rd. Floor, Provincial Building
 Grand Falls/Windsor, NL
 A2A 1W9
 Tel: 709-292-6284
 Fax: 709-292-2250

WESTERN REGION:

Director of Adoptions
 Western Regional Health
 Authority
 P.O. Box 2006
 Corner Brook, NL A2H 6J8
 Tel: 709-637-2305
 Fax: 709-637-2319

LABRADOR/GRENFELL REGION:

Director in the Region
 Child, Youth & Family Services
 Labrador-Grenfell Regional
 Health Authority
 P.O. Box 7000, Stn. C
 Happy Valley/Goose Bay, NL
 A0P 1C0
 Tel: 709-896-9170 ext. 223
 Fax: 709-896-9201

FAMILY VIOLENCE

THE ROYAL NEWFOUNDLAND CONSTABULARY

St. John's

Tel: 709-729-8000

Torbay

Tel: 709-437-6782

CBS

Tel: 709-834-6137

Corner Brook

Tel: 709-637-4100

Labrador City

Tel: 709-944-7602

Churchill Falls

Tel: 709-925-3524

THE ROYAL CANADIAN MOUNTED POLICE

Province Wide Emergencies: 1-800-709-7267

Baie Verte

PO Box 69, Baie Verte,
NL A0K 1B0
709-532-4221

Barchois Brook

40 Oregon Dr, Stephenville,
NL A2N 3M3
709-646-2692

Bay d'Espoir

PO Box 99, Milltown,
NL A0H 1W0
709-882-2230

Bay Roberts

PO Box 550, Harbour Grace,
NL A0A 2M0
709-786-2118

Bell Island

PO Box 1179, Bell Island,
NL A0A 4H0
709-488-3312

Bonavista

PO Box 850, Bonavista,
NL A0C 1B0
709-468-7333

Botwood

PO Box 420, Grand Falls-
Windsor, NL A2A 2J8
709-257-2312

Buchans

PO Box 420, Grand Falls-
Windsor, NL A2A 2J8
709-672-3944

Burgeo

2 Church Rd, Burgeo, NL
A0M 1A0
709-886-2241

Burin

General Delivery, Burin, NL
A0E 1E0
709-891-2569

Carmanville

PO Box 190, Carmanville, NL
A0G 1N0
709-534-2686

Cartwright

General Delivery, Cartwright,
NL A0K 1V0
709-938-7218

Channel Port aux Basques

PO Box 820, Channel P.A.B.,
NL A0M 1C0
709-695-2149

Clarenville

174 Trans Canada Highway,
Clarenville, NL A5A 1Y3
709-466-3211

Corner Brook

78 Mount Bernard Ave,
Corner Brook, NL A2H 5E9
709-637-4433

Deer Lake

41 Old Bonne Bay Rd, Deer
Lake, NL A8A 1X7
709-635-2173

Ferryland

PO Box 70, Ferryland, NL
A0A 2H0
709-432-2440

Flowers Cove

PO Box 130, Flowers Cove,
NL A0K 2N0
709-456-2500

Fogo Island

PO Box 208, Fogo, NL
A0G 2B0
709-266-2251

Forteau

PO Box 10, Forteau, NL
A0K 2P0
709-931-2790

Gander

301 James Blvd, Gander,
NL A1V 1W7
709-256-6841

Glovertown

PO Box 269, Glovertown,
NL A0G 2L0
709-533-2828

Grand Bank

PO Box 1240, Marystown,
NL A0E 2M0
709-832-2677

Grand Falls-Windsor

PO Box 420, Grand Falls-
Windsor, NL A2A 2J8
709-489-2121

Happy Valley-Goose Bay

Stn B, PO Box 1480,
HV-Goose Bay, NL A0P 1E0
709-896-3383

Harbour Breton

PO Box 119, Harbour Breton,
NL A0H 1P0
709-885-2320

Harbour Grace

PO Box 550, Harbour Grace,
NL A0A 2M0
709-596-5014

Holyrood

PO Box 119, Holyrood,
NL A0A 2R0
709-229-3892

Hopedale

PO Box 106, Hopedale,
NL A0P 1G0
709-933-3820

Lewisporte

PO Box 310, Lewisporte,
NL A0G 3A0
709-535-8637

Makkovik

PO Box 131, Makkovik,
NL A0P 1J0
709-923-2317

Mary's Harbour

PO Box 128, Mary's Harbour,
NL A0K 3P0
709-921-6229

Marystown

PO Box 1240, Marystown,
NL A0E 2M0
709-279-3001

Nain

PO Box 448, Nain, NL
A0P 1L0
709-922-2862

Natuashish

PO Box 181, Natuashish,
NL A0P 1A0
709-478-8900

New-Wes Valley

PO Box 129, New-Wes Valley,
NL A0G 4R0
709-536-2419

Piccadilly

40 Oregon Dr, Stephenville,
NL A2N 3M3
709-642-5316

Placentia

PO Box 160, Placentia,
NL A0B 2Y0
709-227-2000

Port Saunders

PO Box 99, Port Saunders,
NL A0K 4H0
709-861-3555

Rigolet

General Delivery, Rigolet,
NL A0P 1P0
709-947-3400

Rocky Harbour

PO Box 70, Rocky Harbour,
NL A0K 4N0
709-458-2222

Roddickton

PO Box 159, Roddickton,
NL A0K 4P0
709-457-2468

Sheshatshiu

Stn B, PO Box 1480,
HV-Goose Bay, NL A0P 1E0
709-497-8700

Springdale

PO Box 190, Springdale,
NL A0J 1T0
709-673-3864

Stephenville

40 Oregon Dr, Stephenville,
NL A2N 3M3
709-643-2118

St. Anthony

PO Box 117, St. Anthony,
NL A0K 4S0
709-454-3543

Trepassey

PO Box 29, Trepassey,
NL A0A 4B0
709-438-2700

Twillingate

PO Box 400, Twillingate,
NL A0G 4M0
709-884-2811

Whitbourne

PO Box 160, Placentia,
NL A0B 2Y0
709-759-2801

PARENT HELP LINE

Tel: 1-888-603-9100

**SEXUAL ASSAULT CRISIS
AND PREVENTION CENTRE**

360 Topsail Road, Suite 101
St. John's, NL A1E 2B6
Tel: 1-800-726-2743

**coordinator@
sexualassaultcentre.nf.net**

**MENTAL HEALTH
SERVICES CRISIS LINE**

Tel: 1-888-737-4668

WOMEN'S CENTRES**St. John's**

Tel: 709-753-0220

Gander

Tel: 709-256-4395

Grand Falls-Windsor

Tel: 709-489-8919

Corner Brook

Tel: 709-639-8522

Bay St. George

Tel: 709-643-4444

Port-aux-Basques

Tel: 709-695-7505

Labrador West

Tel: 709-944-6562

Mokami

Tel: 709-896-3484

Torngait Inuit Annait

Tel: 709-923-2156

Iris Kirby House

St. John's, NL
Tel: 709-753-1492

Naomi Centre

Tel: 709-579-8432
St. John's, NL

Grace Sparks House
P. O. Box 327
Marystown, NL A0E 2M0
Tel: 1-877-774-4957

Cara Transition House
P.O. Box 305
Gander NL A1V 1W7
Tel: 709-256-7707
Tel: 1-877-800-2272

**Corner Brook
Transition House**
PO Box 152, Corner Brook
NL A2H 6C7
Tel: 709-634-4198

Libra House
PO Box 449, Station.B
Happy Valley, Goose Bay,
NL A0P 1E0
Tel: 709-896-3014

Hope Haven
Labrador City, NL
Tel: 709-944-6900

Nain Safe House
PO Box 447,
Nain, NL A0P 1L0
Tel: 709-922-1230

**Sheshatshiu Nukum
Munik Shelter**
Box 160, Sheshatshui,
NL A0P 1M0
Tel: 709-497-8869

Natuashish Safe House
Tel: 709-478-2390

CHILDREN

Office of the Child Youth Advocate

Suite 604, TD Place
140 Water Street
St. John's, NL A1C 6H6
Tel: 709-753-3888
Tel: 1-877-753-3888

Kids Help Phone
Tel: 1-800-668-6868

ELDER ABUSE

**Seniors' Resource Centre
of Newfoundland and
Labrador**
280 Torbay Road, Suite W 100
St. John's, NL A1A 3W8
Tel: 709-737-2333
Toll Free: 1-800-563-5599
Fax: 709-737-3717
E-mail:
info@seniorsresource.ca

LAWYERS/LEGAL RESOURCES

**Public Legal Information
Association of NL**
Suite 227, 31 Peet Street
St. John's, NL A1B 3W8
Tel: 709-722-2643
Toll Free: 1-888-660-7788
Fax: 709-722-0054
info@publiclegalinfo.com
www.publiclegalinfo.com

Note: We do not provide legal
advice however, we do host a
Lawyer Referral Service

Newfoundland and Labrador Legal Aid Commission

St. John's
Tel: 709-753-7860

Carbonear
Tel: 709-596-7835

Clarenville
Tel: 709-466-7138

Corner Brook
Tel: 709-639-9226

Gander
Tel: 709-256-3991

Grand Falls-Windsor
Tel: 709-489-9081

Happy Valley- Goose Bay
Tel: 709-896-5323

Marystown
Tel: 709-279-3068

Stephenville
Tel: 709-643-5263

Information about Legal Aid
can be accessed online at:
[www.justice.gov.nl.ca/just/
Other/otherx/legalaid.htm](http://www.justice.gov.nl.ca/just/Other/otherx/legalaid.htm)

Labrador Legal Services
Happy Valley, NL A0P 1E0
Tel: 709-896-2919
Tel: 709- 896-2588

GOVERNMENT AGENCIES

Vital Statistics Division

Department of Government
Services

P.O Box 8700

St. John's, NL A1B 4J6

Website:

www.gs.gov.nl.ca/gsvs/

E-mail: vstats@gov.nl.ca

Tel: 709-729-3308

VICTIM SERVICES

St. John's

Tel: 709-729-0900

Carbonear

Tel: 709-945-3019

Clarenville

Tel: 709-466-5808

Marystown

Tel: 709-279-3216

Gander

Tel: 709-256-1028

Grand Falls-Windsor

Tel: 709-292-4544

Stephenville

Tel: 709-643-6588

Corner Brook

Tel: 709-637-2614

Port Saunders

Tel: 709-861-2147

Happy Valley Goose Bay

Tel: 709-896-0446

Nain

Tel: 709-922-2360

Support Enforcement

Division

Department of Justice

9th Floor, Sir Richard Squires
Building

P.O. Box 2006

Corner Brook, NF A2H 6J8

Tel: 709-637-2608

Fax: 709-634-9518

Newfoundland and

Labrador Gazette

Office of the Queen's Printer

Department of Government

Services

P.O. Box 8700

St. John's NL A1B 4J6

Phone: 709-729-3649

Fax: 709-729-1900

Email:

queensprinter@gov.nl.ca

www.publiclegalinfo.com

Suite 227, 31 Peet Street, St. John's, NL A1B 3W8
Tel: 709-722-2643 • Toll Free: 1-888-660-7788